

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY
O D B O R B E Z P E Č N O S T N Í P O L I T I K Y

TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ
Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ
A
PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU

PRAHA 2004

**TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ
Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ
A
PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU**

PRAHA 2004

ÚVODEM

Vážení čtenáři,

právě otevíráte první vydání Terminologického slovníku pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu, který byl zpracován Ministerstvem vnitra za podpory a spolupráce většiny ústředních správních úřadů a vybraných správních úřadů s působností na celém území ČR i s působností územně vymezenou.

Tato publikace, která Vám nabízí téměř 400 hesel, si klade za cíl sjednotit výklad odborné terminologie a efektivně pomáhat při komunikaci, tvorbě krizových plánů či jiné dokumentace. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu byl schválen usnesením Výboru pro obranné plánování č. 3 ze dne 16. září 2004.

Každé heslo obsažené ve slovníku se skládá z těchto částí:

Pojem: Pojmy jsou řazeny abecedně, popř. s odkazem umístěny u souvisejícího významově nadřazeného pojmu.

Pojmová oblast: Slouží k rychlé a snadné orientaci uživatele při určení, v jakých oblastech se konkrétní pojem používá v kontextu k použité definici. Pokud se definice pojmu liší podle toho, v jaké oblasti je pojem používán, uvádí slovník více definicí, které jsou pojmovou oblastí rozlišeny. Součástí slovníku je rovněž rejstřík použitých pojmových oblastí.

Definice: Definice vychází z užitých pramenů odborné literatury a ze znění zákonů a jiných právních norem. Vzhledem k tomu, že značná část uvedených pramenů je či může být novelizována, doporučujeme znění definice ověřit podle pramenu, jehož odkaz je u většiny pojmů uveden.

Cizojazyčné ekvivalenty: Zařazení cizojazyčných ekvivalentů pojmů v anglickém a francouzském jazyce (oficiální jazyky většiny mezinárodních organizací) má za úkol zvýšit vypovídací schopnost publikace. Uvedené výrazy odpovídají ustáleným pojmům a slovním spojením v těchto jazycích tak, jak je odborné úřady a instituce používají při komunikaci se zahraničními partnery.

Věřím, že tato publikace přispěje ke snadnějšímu řešení Vašich úkolů nejen v oblastech krizového řízení a plánování obrany státu.

Závěrem dovoluji, abych poděkoval zástupcům ústředních a jiných správních úřadů, kteří navrhli a vybrali soubor nejdůležitějších pojmů a jejich definicí tak, jak mají být správně používány a interpretovány na úrovni národní i mezinárodní.

Mgr. Michal MAZEL
ředitel odboru bezpečnostní politiky

OBECNÁ ČÁST

agrese

plánování obrany státu

Použití ozbrojené síly státu proti svrchovanosti, územní nedotknutelnosti nebo politické nezávislosti druhého státu nebo k jakémukoli jinému účelu neslučitelnému s Chartou OSN. (rezoluce Valného shromáždění OSN o definici agrese ze dne 14. prosince 1974, dok. OSN A/RES/3314/XXIX)

AJ – aggression

FJ – aggression (*f*)

aktivní zóna záplavového území

environmentální bezpečnost, vodní hospodářství

Území v zastavěných územích obcí a v územích určených k zástavbě podle územních plánů, jež při povodni odvádí rozhodující část celkového průtoku, a tak bezprostředně ohrožuje život, zdraví a majetek lidí.

(Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území)

AJ – active floodplain zone

FJ – zone (*f*) active du zone de l'inondation

aliance států

obecné pojmy

Spojení na základě uzavření oficiálních smluv mezi dvěma nebo více státy k dosažení společných dlouhodobých cílů. Je sdružením suverénních států na základě přijatého mezinárodního smluvního aktu k naplnění politických, ekonomických nebo obranných cílů. Vyznačuje se předáním části suverenity do rukou společných orgánů aliance a koordinací úsilí v určité oblasti. Účastnické státy mohou své závazky v případě ohrožení svých zájmů zrušit.

AJ – alliance

FJ – alliance (*f*)

anexe

plánování obrany státu

Násilné připojení (dobyetí, ovládnutí) území patřícího jednomu státu jiným státem, násilné držení části obyvatelstva v rámci hranic cizího státu, protiprávní rozšíření suverenity jednoho státu na území, které patří mezinárodnímu společenství (vesmír, otevřené moře, Antarktida).

(Francouzsko-česko-anglický sborník vojenských pojmů a definic, Strategicko-politická část)

AJ – annexation

FJ – annexion (*f*)

armáda

obecné pojmy

1. Svaz / vojenský celek větší než armádní sbor, ale menší než skupina armád. Obvykle se skládá ze dvou nebo více sborů.
 2. V některých státech je to pozemní složka ozbrojených sil.
 3. V některých státech zahrnuje celé ozbrojené síly.
- (Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

AJ – army, armed forces

FJ – armée (*f*)

asanace

veterinární bezpečnost

Soubor opatření zahrnujících ničení, inaktivaci nebo odstraňování původců nákaz a jejich přenašečů (desinfekce, sterilizace, desinsekce, deratizace), likvidace zdrojů nákaz a také odstraňování zápachu (deodorizace) a úpravu prostředí.

AJ – clearance

FJ – assainissement (*f*)

asanační podnik (kafilérie)

veterinární bezpečnost

Zařízení, jehož předmětem činnosti je sběr, svoz, neškodné odstraňování a další zpracování konfiskátů živočišného původu na určitém území (tzv. svozové oblasti).

AJ – rendering plant

FJ – établissement (*m*) d' équarrissage

asistence

krizové řízení

Pomocná (odborná) účast při nějakém výkonu. V krizovém řízení je to účast určitých subjektů (zejména výkonných složek – Armády ČR, Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR apod.) na řešení krizové situace nebo zajištění a realizace krizových opatření.

AJ – assistance, help, support

FJ – assistance (*f*)

azyl

azylová a migrační politika

Forma mezinárodněprávní ochrany osoby nacházející se mimo území země své státní příslušnosti, popř. mimo území země svého posledního trvalého bydliště, je-li osobou bez státní příslušnosti, která je ve své vlasti pronásledována za uplatňování politických práv a svobod nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

(Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky)

AJ- asylum

FJ- asile (*m*)

bezpečnost

obecné pojmy

Stav, kdy jsou na efektivní míru omezeny hrozby pro objekt a jeho zájmy a tento objekt je k omezení stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při něm spolupracovat.

AJ – security (ve smyslu zabezpečení), safety (ve smyslu bezpečnost). Pozn.: oba pojmy se s rozlišením smyslu užívají v technické oblasti a pojišťovnictví.

FJ – sécurité (*f*), sûreté (*f*) (ve smyslu bezpečnost)

- **ekonomická bezpečnost**

ekonomická bezpečnost

Stav, ve kterém ekonomika objektu, jehož bezpečnost má být zajištěna (státu, seskupení států, mezinárodní organizace apod.), není ohrožena hrozbami, které výrazně snižují nebo by mohly snížit její výkonnost potřebnou k zajištění obranných i dalších bezpečnostních kapacit, sociálního smíru a konkurenceschopnosti objektu i jeho jednotlivých složek, tj. především jednotlivých podnikatelských subjektů na vnitřních i vnějších trzích.

AJ – economic security

FJ – sécurité (*f*) économique

- **environmentální bezpečnost**

environmentální bezpečnost

Stav, kdy lidská společnost a ekologický systém na sebe vzájemně působí trvale udržitelným způsobem, jednotlivci mají dostatečný přístup ke všem přírodním zdrojům a existují mechanismy na zvládnutí krizí a konfliktů přímo či nepřímo spojených s životním prostředím. V tomto stavu jsou minimalizovány hrozby spojené s životním prostředím a způsobené přírodními nebo společností vyvolanými procesy (popř. jejich kombinací) ať už záměrně, nezáměrně nebo následkem nehody. Tyto hrozby mohou zapříčinit nebo zhoršovat již existující sociální napětí nebo ozbrojený konflikt. Absolutní většina z nich navíc nerespektuje státní hranice a často může působit globálně.

AJ – environmental security

FJ – sécurité (*f*) environnementale

- **vnější bezpečnost státu**

obecné pojmy

Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a ochoten. Hrozby mohou být vojenské nebo ekonomické povahy, mohou mít charakter migrační vlny apod. Je to také souhrn mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu s okolními státy a koalicemi, jejichž prostřednictvím prosazuje své státní zájmy.

AJ – external security of the state

FJ – sécurité (*f*) extérieure de l'Etat

- vnitřní bezpečnost státu

obecné pojmy

Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten. Je to rovněž souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek a legislativních norem a opatření, kterými stát zajišťuje demokracii, ekonomickou prosperitu a bezpečnost občanů, a jimiž stanoví a prosazuje normy morálky a společenského vědomí.

AJ – internal security of the state

FJ – sécurité (*f*) intérieure de l'Etat

bezpečnostní politika státu

obecné pojmy

Společenská činnost, jejíž základ tvoří souhrn základních státních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení, směřující k zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institucí, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků.

Bezpečnostní politiku státu tvoří pět základních komponentů:

- zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu,
- obranná politika,
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti ,
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu,
- politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu.

AJ – security policy

FJ – politique (*f*) nationale de sécurité

Bezpečnostní rada kraje

krizové řízení

Bezpečnostní rada kraje je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace. Předsedou bezpečnostní rady kraje je hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy, který jmenuje členy bezpečnostní rady kraje.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.)

Bezpečnostní rada obce

krizové řízení

Bezpečnostní rada obce určené podle § 15 odst. 4 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace. Takto určené obci je hasičským záchranným sborem kraje uložena povinnost rozpracovat vybrané úkoly krizového plánu kraje. Předsedou bezpečnostní rady obce určené je starosta příslušné obce, který jmenuje členy bezpečnostní rady obce.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.)

Bezpečnostní rada státu (BRS)

krizové řízení

Stálý pracovní orgán vlády ČR v oblasti bezpečnostní problematiky. BRS byla zřízena na základě ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR. Základním úkolem BRS je podílet se na tvorbě spolehlivého bezpečnostního systému státu, zabezpečovat koordinaci a kontrolu opatření k zajištění bezpečnosti ČR a mezinárodních závazků. Stálými pracovními orgány BRS jsou: Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky, Výbor pro obranné plánování, Výbor pro civilní nouzové plánování a Výbor pro zpravodajskou činnost. Pracovním orgánem BRS pro řešení krizových situací je Ústřední krizový štáb. BRS tvoří předseda vlády ČR a další vybraní členové vlády ČR podle rozhodnutí vlády ČR. (Usnesení vlády ČR č. 391 ze dne 10. června 1998, ve znění pozdějších usnesení)

AJ – National Security Council

FJ – Conseil (*m*) de sécurité de l'État

- Výbor pro civilní nouzové plánování (VCNP)

krizové řízení

Stálý pracovní orgán BRS pro koordinaci a plánování opatření k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti státu, obyvatelstva a ekonomiky, kritické infrastruktury, zabezpečování preventivních opatření proti použití zbraní hromadného ničení včetně řešení odstraňování následků jejich použití a koordinaci požadavků na civilní zdroje, nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR.

(Usnesení vlády ČR č. 461 ze dne 12. května 2004)

AJ – Civil Emergency Planning Committee

FJ – Comité (*m*) de planification de l'urgence civile

Pozn.: Oficiální název výboru NATO pro tuto problematiku zní : Comité pour l'étude des plans d'urgence dans le domaine civil

- Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky (VKZBP)

krizové řízení

Stálý pracovní orgán BRS pro vnitrostátní koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky ČR s důrazem na mezinárodní postavení ČR a na vztahy s mezinárodními bezpečnostními organizacemi.

(Usnesení vlády ČR č. 813 ze dne 22. srpna 2001)

AJ – The Committee for Foreign Security Policy Co-ordination

FJ – Comité (*m*) de coordination pour la politique extérieure de sécurité

- Výbor pro obranné plánování (VOP)

krizové řízení

Stálý pracovní orgán BRS pro koordinaci plánování opatření k zajištění obrany ČR a k zabezpečení vazeb na orgány obranného plánování NATO.

(Usnesení vlády ČR č. 813 ze dne 22. srpna 2001)

AJ – Defence Planning Committee

FJ – Comité (*m*) de planification de la défense

Pozn.: Oficiální název výboru NATO pro tuto problematiku zní : Defence Planning Committee (AJ), Comité des plans de défense (FJ)

- Výbor pro zpravodajskou činnost (VZČ)

krizové řízení

Stálý pracovní orgán Bezpečnostní rady státu pro koordinaci činnosti zpravodajských služeb ČR a plánování opatření k zajištění zpravodajské činnosti a spolupráci státních orgánů, které získávají, shromažďují a vyhodnocují informace nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR. (Usnesení vlády č. 813 ze dne 22. srpna 2001)

AJ – Committee for Intelligence Activities

FJ – Comité (*m*) des activités de renseignement

bezpečnostní situace

obecné pojmy

Výslednice procesů a vztahů ve sféře nevojenské a vojenské bezpečnosti, je souhrnem vztahů politického, kulturně-sociálního, ekonomického, vojenského a ekologického prostředí jako celku. Bezpečnostní situace je spoluurčena vnitrostátními a mezinárodními bezpečnostními poměry: je ovlivňována parametry vnitřní a vnější bezpečnosti státu a celým souborem aktivit zahraniční politiky, ekonomického rozvoje státu, sociální stability, rozvoje demokracie a respektování lidských práv a souborem bezpečnostních důsledků, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků státu.

AJ – security situation

FJ – situation (*f*) de sécurité

Bezpečnostní strategie ČR

krizové řízení

Základní koncepční dokument vlády ČR, který specifikuje na základě bezpečnostních hrozeb a z nich plynoucích rizik bezpečnostní zájmy ČR a stanovuje místo a úlohu správních úřadů, orgánů územní samosprávy, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních, záchranných aj. služeb ČR při naplňování její bezpečnostní politiky. Bezpečnostní strategie ČR stanovuje rovněž vojenskopolitické ambice ČR.

AJ – The Security Strategy of the Czech Republic

FJ – Stratégie (*f*) de sécurité nationale de la République tchèque

bezpečnostní systém státu

obecné pojmy

Systém orgánů veřejné správy, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů a služeb, havarijních a jiných služeb, právnických a fyzických osob, jejich vzájemných vazeb a činností, zabezpečujících koordinovaný postup při zajišťování bezpečnosti státu a jeho obyvatelstva.

AJ – national security system

FJ – système (*m*) national de sécurité

běžný stav

krizové řízení

Období, ve kterém nedochází k narušení života společnosti (fungování systému), nebo ve kterém přípustná míra narušení nevybočuje z rámce přijatých norem.

AJ – normal state

FJ – état (*m*) normal

bioterrorismus

terrorismus

Úmyslné, politickými pohnutkami motivované zneužití biologického prostředku s cílem usmrtit nebo vyvolat onemocnění lidí nebo zvířat, případně způsobit jiné hospodářské ztráty.

AJ – bioterrorism

FJ – bioterrorisme (*m*)

bojová pohotovost

plánování obrany státu

Schopnost vojsk přejít k plnění bojových úkolů. Dosahuje se splněním souhrnu velitelských, organizačních, personálních a logistických opatření, která zabezpečují organizovaný a rychlý přechod z mírového na válečný stav výběrově (doplnění výběrovým způsobem) nebo hromadně (částečnou nebo všeobecnou mobilizací).

(Směrnice pro uvádění resortu MO do vyšších stupňů bojové pohotovosti)

AJ – combat readiness

FJ – disponibilité au combat

branná povinnost

plánování obrany státu

Povinnost státního občana ČR připravovat se k obraně státu a osobně se účastnit plnění úkolů ozbrojených sil ČR. Zahrnuje odvodní povinnost, služební povinnost a další povinnosti stanovené zákonem.

(Zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech).

AJ – national service

FJ – service (*m*) militaire

CBRN

obecné pojmy

Chemické, biologické, radiologické a nukleární zbraně, prostředky nebo látky.

Pozn.: zkratka je používána v oficiálních dokumentech EU a NATO a není adekvátní s vojenským pojmem ZHN

AJ – chemical, biological, radiological and nuclear

FJ – chimique, biologique, radiologique et nucléaire

celostátní radiační monitorovací síť

jaderná bezpečnost

Soustava měřicích míst a systém prostředků odborně, technicky a personálně vybavených a organizačně propojených pro potřeby monitorování radiační situace na území ČR.

(Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 319/2002 Sb., o funkci a organizaci celostátní radiační monitorovací sítě)

AJ – National Radiation Monitoring Network

FJ – réseau (*m*) national de la surveillance de la radiation

cestovní doklad

azylová a migrační politika

Za cestovní doklad se pro účely cizineckého zákona považuje :

- a) veřejná listina, která je jako cestovní doklad uznávána Českou republikou,
- b) veřejná listina vydaná cizím státem za účelem cestování do zahraničí, pokud z hlediska jejího provedení a jazyka, v němž jsou uvedeny údaje, odpovídá mezinárodním zvyklostem, její územní platnost zahrnuje území a lze z ní zjistit údaje o státním občanství cizince, údaje o jeho totožnosti, fotografii držitele, údaj o době platnosti,
- c) průkaz totožnosti občana Evropské unie,
- d) cizinecký pas s územní platností do všech států světa,
- e) cestovní průkaz totožnosti, nebo
- f) cestovní doklad vydaný Českou republikou na základě mezinárodní smlouvy (Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, úplné znění zákon č. 290/2004 Sb.)

AJ – travel document

FJ – document de voyage

cestovní průkaz totožnosti

azylová a migrační politika

Cestovní dokument, který vydá policie na žádost cizince za účelem jeho vycestování v případě, že nemá platný cestovní doklad a nemůže si z důvodů nezávislých na jeho vůli opatřit cestovní doklad jiným způsobem, a v dalších případech.

(Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, úplné znění zákon č. 290/2004 Sb.)

AJ – travel identity card

FJ – carte d'identité de voyage

civilní materiální zdroje

hospodářská opatření pro krizové stavy

Část věcných zdrojů pro zajištění bezpečnosti ČR, zahrnující materiální zásoby v majetku státu, materiální zdroje právnických a podnikajících fyzických osob (PPFO) a výrobky, práce a služby poskytované PPFO, které slouží k zajištění nezbytných dodávek potřebných k řešení krizových situací a jejichž použití se plánuje a realizuje v rámci systému hospodářských opatření pro krizové stavy.

AJ – civilian resources

FJ – ressources (f) civiles

civilní nouzové plánování

obecné pojmy

Proces plánování opatření k zajištění ochrany obyvatelstva, ochrany ekonomiky, trvalé funkčnosti státní správy, přijatelné úrovně společenské a hospodářské činnosti státu a obyvatelstva. Nedílnou součástí je koordinace požadavků na civilní zdroje, které jsou nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR.

V rámci NATO je civilní nouzové plánování chápáno jako část systému obranného plánování NATO zaměřená na zajišťování civilních zdrojů a ochranu obyvatelstva. Na národní úrovni je doplněno podle specifických místních podmínek.

Proces plánování, který vychází ze systému plánování NATO a je zaměřen zejména na zajišťování civilních zdrojů pro řešení všech krizových situací a ochranu obyvatelstva (civilní ochranu). Na národní úrovni je podle specifických podmínek (neexistence systému krizového

řízení apod.) využíván i pro plánování dalších oblastí – ochranu ekonomiky, zajištění funkčnosti veřejné správy, vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek apod.

AJ – civil emergency planning

FJ – planification (*f*) civile d'urgence

civilní ochrana

ochrana obyvatelstva

Civilní ochrana je souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zainteresovaných orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky.

Civilní ochrana se stává za válečného stavu součástí systému obrany státu a zabezpečuje výkon humanitárních úkolů uvedených v čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů ze dne 12. srpna 1949, přijatého v Ženevě dne 8. června 1977

(Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 168/1991 Sb.)

AJ – civil protection

FJ – protection (*f*) civile ; ve francouzštině je také rozlišováno mezi pojmem civilní bezpečnost » (sécurité civile)

cyklus plánování civilních zdrojů - dvouletý

hospodářská opatření pro krizové stavy

Periodicky se opakující součást procesu plánování bezpečnosti ČR navazujícího na alianční plánovací procesy. Slouží k zajišťování civilních zdrojů pro plnění nezbytných dodávek potřebných k řešení krizových situací. Začíná vždy v lichém roce a zahrnuje období formulace potřeb nezbytných dodávek podle krizových plánů, zajištění nezbytných dodávek, předložení požadavků na civilní zdroje k zabezpečení takových nezbytných dodávek, které nelze zajistit existujícími civilními zdroji, zhodnocení požadavků podle priorit a vyčleněných finančních limitů, sestavení plánu vytváření civilních zdrojů k zajištění bezpečnosti ČR a jeho projednání a realizaci.

AJ – two-year cycle of the civilian resources planning

FJ – période biennale (*f*) de la planification des ressources (*f, pl*) civiles

částečná mobilizace viz mobilizace

činnosti vedoucí k ozáření

radiační ochrana

1. radiační činnost, kterou je činnost s umělými zdroji ionizujícího záření, při nichž se může zvýšit ozáření fyzických osob, kromě činnosti v případě radiační mimořádné situace, nebo činnost, při které jsou přírodní radionuklidy využívány pro své radioaktivní, štěpné nebo množivé charakteristiky,

2. činnost v souvislosti s výkonem práce, která je spojena se zvýšenou přítomností přírodních radionuklidů nebo se zvýšeným vlivem kosmického záření a vede nebo by mohla vést k významnému zvýšení ozáření fyzických osob.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – Radiation Practices

FJ – activités (*f, pl*) menant à la radiation

číselník nezbytných dodávek (CND)

hospodářská opatření pro krizové stavy

Přehled jednotného číselného označení zavedených položek nezbytných dodávek, navazující na číselník standardní klasifikace produkce (SKP). Slouží orgánům krizového řízení a právníkům a podnikajícím fyzickým osobám k jednotné identifikaci nezbytných dodávek v rámci plánování a přípravy hospodářských opatření pro krizové stavy s využitím informačního systému pro plánování civilních zdrojů (IS ARGIS).

AJ – numerical catalogue of necessary (indispensable) deliveries

FJ – catalogue (*m*) numérique des livraisons (*f, pl*) indispensables

dobrovolná pomoc

krizové řízení

Činnost fyzických osob, které se na základě výzvy oprávněného orgánu krizového řízení nebo z vlastní iniciativy podílejí na řešení krizových situací.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

AJ – voluntary assistance

FJ – assistance (*f*) volontaire

dodavatel nezbytné dodávky

hospodářská opatření pro krizové stavy

Fyzická osoba s trvalým pobytem nebo právnická osoba se sídlem na území ČR a organizační složka právnické osoby se sídlem v zahraničí podnikající na území ČR, která má jako předmět své činnosti nebo podnikání zapsanou činnost umožňující dodat předmět nezbytné dodávky nebo která je schopna dodat předmět nezbytné dodávky.

(Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – necessary (indispensable) delivery supplier

FJ – fournisseur (*m*) de la livraison (*f*) indispensable

dodavatelský řetězec

hospodářská opatření pro krizové stavy

Finální dodavatel a všichni jeho poddodavatelé, kteří se podílí na kompletaci a plnění mobilizační dodávky podle smlouvy mezi finálním dodavatelem a objednatelem mobilizační dodávky. Dodavatelský řetězec může obsahovat více kooperačních stupňů a vztahuje se vždy k plnění jedné mobilizační dodávky. Vzájemné vztahy mezi jednotlivými kooperačními stupni jsou založeny na smluvním základě.

AJ – suppliers chain

FJ – chaîne (*f*) des fournisseurs

Dohoda o poskytnutí věcné nebo osobní pomoci při záchranných a likvidačních pracích

integrovaný záchranný systém

Zvláštní druh písemné příkazní smlouvy, v níž se příkazník zavazuje poskytnout pomoc při záchranných a likvidačních pracích, aniž by se příkazce zavazoval k pravidelným platbám, jestliže nenastala potřeba pomoci.

(Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o podrobnostech zabezpečí integrovaného záchranného systému)

AJ – Agreement on material and physical aid in salvage and liquidation works

FJ – Accord (*m*) sur l'assistance matérielle ou personnelle lors des travaux de sauvetage et de liquidation

Dohoda o plánované pomoci na vyžádání

integrovaný záchranný systém

Předem písemně dohodnutý způsob pomoci ostatními složkami integrovaného záchranného systému (IZS) obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací.

(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – Agreement on planned aid to be granted on request

FJ – Accord (*m*) sur l'assistance planifiée sur demande

ekologická stabilita

environmentální bezpečnost

Schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce.

(Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – ecological stability

FJ – stabilité (*f*) écologique

ekologická újma

environmentální bezpečnost

Ztráta nebo oslabení přirozených funkcí ekosystémů, vznikající poškozením jejich složek nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti.

(Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – environmental damage

FJ – crise (*f*) écologique

ekosystém

environmentální bezpečnost

Funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase.

(Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – ecosystem

FJ – écosystème (*m*)

ekonomická bezpečnost – viz bezpečnost

emise

environmentální bezpečnost

Vnášení jedné nebo více znečišťujících látek do životního prostředí.

(Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – emission

FJ – émission (*f*)

emisní limit

environmentální bezpečnost

Nejvýše přípustné množství znečišťující látky nebo stanovené skupiny znečišťujících látek nebo pachových látek vypouštěné do ovzduší ze zdroje znečišťování ovzduší vyjádřené jako hmotnostní koncentrace znečišťující látky v odpadních plynech nebo hmotnostní tok znečišťující látky za jednotku času nebo hmotnost znečišťující látky vztahovaná na jednotku produkce nebo lidské činnosti nebo jako počet pachových jednotek na jednotku objemu nebo jako počet částic znečišťující látky na jednotku objemu.

(Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – emission limit

FJ – limite (*f*) d'émision

environmentální bezpečnost – viz bezpečnost

enzootie

veterinární bezpečnost

Hromadné onemocnění zvířat probíhající jako proces tohoto onemocnění v určitém (omezeném) místě, které se nikam mimo toto místo nešíří.

AJ – enzootia, enzootic

FJ – enzootie (*f*)

epidemie (epidemický výskyt)

biologická bezpečnost

Výskyt onemocnění, který výrazně převyšuje obvykle očekávané hodnoty výskytu tohoto onemocnění v daném místě a čase.

AJ – epidemic occurrence (outbreaks)

FJ – épidémie (*f*)

epifytie

rostlinolékařská péče

Hromadné nákazy polních kultur.

AJ - epiphytie

FJ – épiphytie (*f*)

epizootie

veterinární bezpečnost

Prudké nakažlivé onemocnění zvířat, které se rychle šíří i mimo oblast původního výskytu; *epizootický proces* je charakterizován středním stupněm intenzivnosti s tendencí k značnému rozšíření mezi zvířaty postiženého stáda, v regionu i celé země.

AJ – epizootia, epizootic

FJ – épizootie (*f*)

epizootologické šetření

veterinární bezpečnost

Šetření zaměřené k vysledování možných zdrojů a cest zavlečení původce nákazy do určitého chovu a jeho rozvlečení do dalších chovů tak, že nastane *epizootie*, resp. *epizootický proces*.

AJ - epizootiological enquiry

FJ – enquête (*f*) épizootique

EPOZ – softwarový nástroj pro evidenci požadavků na zdroje – **viz** informační systém krizového řízení

eradikace rostlinolékařské péče

rostlinolékařská péče

Použití vhodných opatření a postupů k eliminaci pro rostliny škodlivého organismu v určitém území.

AJ – eradication phytopharmatics

FJ – éradication (*f*) phytopharmatique

Euroatlantická rada partnerství (EAPC)

mezinárodní spolupráce

Instituce NATO pro spolupráci, partnerství a dialog, která zastřešuje politické a bezpečnostní konzultace a přispívá k posílení spolupráce v oblasti Partnerství pro mír. Schází se pravidelně na úrovni stálých představitelů, ministrů obrany a zahraničí a nepravidelně na úrovni nejvyšších představitelů států a vlád.

AJ – Euro-Atlantic Partnership Council

FJ – Conseil (*m*) de partenariat euro-atlantique

Euroatlantické koordinační středisko pro řešení situace při katastrofách (EADRCC)

mezinárodní spolupráce

Centrum zodpovědné za koordinaci prací členských zemí EAPC při odstraňování následků katastrof, které se vyskytnou v geografické oblasti EAPC.

AJ – Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre

FJ – Centre euro-atlantique de coordination des réactions en cas de catastrophe

evakuace*ochrana obyvatelstva*

Evakuace je souhrn organizačních a technických opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat a věcných prostředků v daném pořadí priority z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, ve kterých je zajištěno pro osoby náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věcné prostředky uskladnění.

(Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva)

AJ – evacuation

FJ – évacuation (*f*)

evakuační zavazadlo*ochrana obyvatelstva*

Připravuje se pro případ krátkodobého opuštění místa pobytu v důsledku vzniku mimořádné situace nebo krizové situace. Obsahuje zejména základní trvanlivé potraviny, předměty denní potřeby, osobní doklady, pojistné smlouvy, peníze a cennosti, přenosné rádio s rezervními bateriemi, toaletní a hygienické potřeby, léky, svítilnu, náhradní oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo příkrývku, kapesní nůž, šití a jiné drobnosti. Evakuační zavazadlo se označuje jménem a adresou.

AJ – evacuation baggage

FJ – valise (*f*) d'évacuation

Evropská unie (EU)*mezinárodní spolupráce*

Mezinárodní ekonomicko-politické společenství nezávislých států, které má působnost jen v těch oblastech, které mu byly plně nebo částečně svěřeny v zakládajících smlouvách. Hlavní cíle Evropské unie je podpora míru a bezpečnosti v Evropě, hospodářská a sociální solidarita a prosperita členských zemí. V současnosti má Evropská unie 25 členů, Česká republika vstoupila do EU k 1. 5. 2004.

AJ – European Union

FJ – L'Union Européenne

finální dodavatel mobilizační dodávky*hospodářská opatření pro krizové stavy*

Dodavatel mobilizační dodávky, s nímž objednatel mobilizační dodávky uzavřel smlouvu o zajištění mobilizační dodávky.

AJ – mobilization delivery final supplier

FJ – fournisseur (*m*) final des fournitures (*f, pl*) de la mobilisation (*f*)

fyzická ochrana

jaderná bezpečnost

Systém technických a organizačních opatření zabraňujících neoprávněným činnostem s jadernými zařízeními, jadernými materiály a vybranými položkami.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – physical protection

FJ – protection (*f*) physique

globální ozbrojený konflikt

plánování obrany státu

Vojenské střetnutí mezi státy nebo koalicemi států, prostorově a časově neomezené, probíhající na teritoriu několika kontinentů, oceánů a moří s možným využitím kosmického prostoru. Jeho cílem může být snaha vyřešit politické, ekonomické, národnostní nebo jiné problémy globálního významu. Mohou být při něm použity všechny dostupné prostředky. Srovnej: **regionální ozbrojený konflikt**.

AJ – global conflict

FJ – conflict (*m*) global

havarijní plán viz plán

havarijní připravenost

obecné pojmy

Příprava opatření na odvrácení dopadů havárií nebo alespoň na jejich zmírnění. Zahrnuje zpracování scénářů možných závažných havárií, odezvy na možné závažné havárie, řízení odezvy na možné závažné havárie i přípravu prostředků a pomůcek nutných pro odezvu na závažné havárie.

(Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů)

radiační ochrana

Schopnost rozpoznat vznik radiační mimořádné situace a při jejím vzniku plnit opatření stanovená havarijními plány.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – emergency preparedness

FJ – preparation à l'accident

hmotné rezervy

hospodářská opatření pro krizové stavy

Vybrané základní suroviny, materiály, polotovary a výrobky určené pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu.

(Zákon 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv)

AJ – material reserves

FJ – réserves (*f*) matérielles

hospodářská mobilizace – viz mobilizace

hospodářská opatření pro krizové stavy (HOPKS)

hospodářská opatření pro krizové stavy

Organizační, materiální nebo finanční opatření přijímaná správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků prací a služeb, bez nichž nelze zajistit překonání krizových stavů. Zahrnují systém nouzového hospodářství, systém hospodářské mobilizace, použití státních hmotných rezerv, výstavbu a údržbu infrastruktury a regulačních opatření.

(Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy)

AJ – economic measures for emergencies

FJ – mesures (f) économiques pour les états de crise

hranice

azylová a migrační politika

AJ – borders

FJ – frontières

- vnitřní hranice

azylová a migrační politika

Vnitřními hranicemi jsou společné pozemní hranice smluvních stran, jakož i jejich letiště pro vnitřní lety a jejich námořní přístavy pro pravidelná trajektová spojení výlučně z přístavů a do přístavů na území smluvních stran, bez přerušení plavby v přístavech mimo toto území.

(Úmluva k provedení dohody podepsané dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích).

AJ – internal borders

FJ – frontières intérieures

- vnější hranice

azylová a migrační politika

Vnějšími hranicemi jsou hranice smluvních stran na zemi a na moři, jakož i letiště a námořní přístavy, pokud nejsou vnitřními hranicemi.

(Úmluva k provedení dohody podepsané dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích).

AJ – external borders

FJ – frontières extérieures

- vnější dočasná hranice

azylová a migrační politika

Národní hranice mezi novými členskými státy a zbývajícími kandidátskými zeměmi (Bulharsko, Rumunsko), národní hranice mezi novými členskými státy navzájem a mezi novými členskými státy a současnými Schengenskými státy.

(Schengenské acquis a rozšíření, Rada Evropské unie, Brusel, 25. září 2001, 12148/01, LIMITE, Enlarg 214)

AJ – temporary external borders

FJ – frontières extérieures temporaires

- zelená hranice

azylová a migrační politika

Dříve se tento pojem používal pro vymezení úseku státních hranic mezi dvěma hraničními přechody. V současné době se tento pojem používá spíše pro celkové označení pozemní hranice obdobně je používán termín modrá hranice pro mořskou hranici.

AJ – green border /external borders between crossing points

FJ – frontiere verte /intervalles des frontieres extérieures entre points de passage frontaliers

hrozba

obecné pojmy

Jakýkoli fenomén, který má potenciální schopnost poškodit chráněné zájmy objektu. Míra hrozby je dána velikostí možné škody a časovou vzdáleností (vyjádřenou obvykle pravděpodobností čili rizikem) možného uplatnění této hrozby.

AJ – threat

FJ – menace (*f*)

humanitární operace

ochrana obyvatelstva

1. Operace speciálně zaměřená na zmírnění lidského utrpení tam, kde místní odpovědní civilní představitelé nejsou schopni nebo nechtějí odpovídajícím způsobem zabezpečit obyvatelstvo. Může předcházet, probíhat současně nebo doplňovat činnost specializovaných civilních humanitárních organizací.

(Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

2. Činnost určených sil s použitím prostředků státu a organizací ve prospěch obyvatelstva pro pokrytí jejich základních životních potřeb během mimořádné situace nebo krizové situace.

AJ – humanitarian operation

FJ – opération (*f*) humanitaire

humanitární pomoc

ochrana obyvatelstva

Činnost vládních i nevládních orgánů a organizací, dobročinných spolků a jednotlivců konaná ve prospěch obyvatelstva určitého regionu, postiženého krizovou situací. V mezinárodním měřítku, pak i pomoc obyvatelstvu regionů na území jiného státu, strádajícího v důsledku vnitřních či mezinárodních konfliktů.

AJ – humanitarian aid

FJ – aide (*f*) humanitaire

chemická látka

environmentální bezpečnost

Chemické prvky a jejich sloučeniny v přírodním stavu nebo získané výrobním postupem včetně případných přísad nezbytných pro uchování jejich stability a jakýchkoliv nečistot vnikajících ve výrobním procesu, s výjimkou rozpouštědel, která mohou být z látek oddělena bez změn jejich složení nebo ovlivnění jejich stability.

(Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů)

AJ – chemical substance
FJ – substance (*f*) chimique

chemický přípravek

environmentální bezpečnost

Směsi nebo roztoky složené ze dvou nebo více chemických látek.

(Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů)

AJ – chemical preparation
FJ – préparation (*f*) chimique

chemoprophylaxe

ochrana obyvatelstva

Prevence nebo předcházení ohrožení tím, že jako prostředek ochrany je užitá chemická látka.

AJ – chemoprophylaxis
FJ - chemoprophylaxie

imisní znečištění ovzduší

environmentální bezpečnost

Znečištění ovzduší vyjádřené hmotnostní koncentrací znečišťující látky nebo stanovené skupiny znečišťujících látek.

(Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – imission air pollution (kontinentální Evropa)
air pollutant
FJ – pollution (*f*) imissionelle de l'atmosphère

individuální ochrana

ochrana obyvatelstva

Soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit jednotlivce před účinky nebezpečných chemických, radioaktivních nebo biologických látek. K individuální ochraně se využívají prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla a prostředky individuální ochrany.

AJ – individual protection
FJ – protection individuelle

individuální zásobování pitnou vodou

vodní hospodářství

Zásobování pitnou vodou z jednoho zdroje, např. domovní studny, s denní produkcí menší než 10 m³ vody nebo zdroje zásobujícího maximálně 50 osob, pokud tato voda není užívána k takové komerční činnosti, kde je vyžadováno užití pitné vody nebo jako studna veřejná.

AJ – individual drinking water supply

FJ – furniture (*f, pl*) individuelle de l'eau potable

infekční onemocnění

biologická bezpečnost

Klinicky zjevná (aparentní) infekce podmíněná nejen přítomností a množím mikroorganismů, ale také narušením tkání hostitele do té míry, že se objevují klinické příznaky. Onemocnění může probíhat v rozpětí od mírného klinického obrazu až po těžká ireverzibilní poškození vedoucí k trvalým následkům či dokonce smrti.

AJ – infectious disease

informační systém krizového řízení

krizové řízení

Informační systémy, které orgány krizového řízení využívají při plánování krizových opatření a při řešení krizových situací.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

- EPOZ – softwarový nástroj pro evidenci požadavků na zdroje

hospodářská opatření pro krizové stavy

Jednotný softwarový nástroj, který za krizové situace slouží orgánům krizového řízení pro uplatňování, evidenci a řešení požadavků na zabezpečení výrobků, prací a služeb potřebných k překonání krizového stavu. Je provázán s aktuální nabídkou disponibilních věcných zdrojů.

AJ – register of requirements for resources

FJ – register (*m*) des exigences (*f, pl*) pour les ressources

- informační systém pro plánování civilních zdrojů (ARGIS)

hospodářská opatření pro krizové stavy

Celostátně provozovaný informační systém veřejné správy pro informační podporu hospodářských opatření pro krizové stavy v oblasti evidence a plánování civilních zdrojů.

AJ - information system for planning the civilian resources

FJ - système (*m*) des informations pour la planification (*f*) des ressources (*f, pl*)

infrastruktura k přípravě a přijetí HOPKS

hospodářská opatření pro krizové stavy

1. stavby určené pro účely hospodářských opatření pro krizové stavy ve vlastnictví České republiky, k nimž má právo hospodaření správní úřad,
2. stavby sloužící pro účely hospodářských opatření pro krizové stavy, k nimž má Česká republika zřízeno věcné břemeno a které jsou ve vlastnictví právnických nebo podnikajících fyzických osob,

3. technické zabezpečení staveb podle bodu 1. vnitřními rozvody inženýrských a telekomunikačních sítí, počínaje přípojkou k veřejnému rozvodu těchto sítí,
4. technologické vybavení staveb podle bodu 1.,
5. pozemní komunikace, dráhy, přístavy a letiště sloužící pro dopravní obsluhu staveb podle bodu 1.

(zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – infrastructure for provision of economic measures in crises
 infrastructure supporting economic measures in emergency
 infrastructure for implementation of economic measures in emergency
 infrastructure for assurance of economic measures in emergency

FJ – infrastructure (*f*) pour la réalisation des mesures (*f, pl*) économiques en états de crise
 infrastructure (*f*) pour secourir des mesures (*f, pl*) économiques en états de crise
 infrastructure (*f*) pour implementation des mesures (*f, pl*) économiques en états de crise

infrastruktura kritická – viz **kritická infrastruktura**

infrastruktura vojenská – viz **vojenská infrastruktura**

inkubační doba

biologická bezpečnost

Časový interval potřebný k tomu, aby se původce nákazy po vniknutí do organismu hostitele pomnožil či prodělal určitý vývoj a poté vyvolal první klinické příznaky onemocnění.

AJ – incubation period

integrovaný záchranný systém (IZS)

integrovaný záchranný systém

Koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Koordinací postupu složek IZS při společném zásahu se rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací včetně řízení jejich součinnosti.

(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – Integrated Rescue System

FJ – Systèmes (*m*) de sauvetage intégrés

interoperabilita (vzájemná operační součinnost)

plánování obrany státu

Schopnost společně působit při plnění stanovených úkolů.
 (Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

AJ – interoperability

FJ – interopérabilité (*f*)

ionizující záření

jaderná bezpečnost

Přenos energie v podobě částic nebo elektromagnetických vln vlnové délky nižší nebo rovnající se 100 nanometrů, anebo s frekvencí vyšší nebo rovnající se 3x10¹⁵ hertzů, který je schopen přímo nebo i nepřímo vytvářet ionty.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – Ionising Radiation

izolace infekčně nemocných

biologická bezpečnost

Oddělení zdroje infekce od ostatních osob, zvířat nebo rostlin s cílem zabránit dalšímu šíření infekce.

AJ – isolation

FJ – isolement

jaderná bezpečnost

jaderná bezpečnost

Stav a schopnost jaderného zařízení a osob obsluhujících jaderné zařízení zabránit nekontrolovatelnému rozvoji štěpné reakce nebo nedovolenému úniku radioaktivních látek nebo ionizujícího záření do životního prostředí a omezovat následky nehod.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – nuclear safety

jaderné zařízení

jaderná bezpečnost

1. stavby a provozní celky, jejichž součástí je jaderný reaktor využívající štěpnou řetězovou reakci,
2. zařízení pro výrobu, zpracování, skladování a ukládání jaderných materiálů, kromě úpraven uranové rudy a skladů uranového koncentráту,
3. úložiště radioaktivních odpadů, s výjimkou úložišť obsahujících výlučně přírodní radionuklidy,
4. zařízení pro skladování radioaktivních odpadů, jejichž aktivita přesahuje hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – nuclear installation

kadáver

veterinární bezpečnost

Tělo uhynulého, nedonošeného, mrtvě narozeného nebo utraceného zvířete.

(Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – carcass

FJ – cadavre (*m*)

kafilérie – viz asanační podnik

karanténa

biologická bezpečnost

- a) Omezení aktivit zdravé fyzické osoby, která byla během inkubační doby ve styku s infekčním onemocněním nebo pobývala v ohnisku nákazy (dále jen "fyzická osoba podezřelá z nákazy"), a lékařské vyšetřování takové fyzické osoby s cílem zabránit přenosu infekčního onemocnění v období, kdy by se toto onemocnění mohlo šířit.
- b) Dočasné, provozně a místně oddělené umístění zvířat podezřelých z nákazy zvířat nebo zvířat podezřelých z nakažení, v jehož průběhu se provádějí preventivní, diagnostické, popřípadě i léčebné úkony k ochraně před zavlečením nebo šířením nakažlivých zvířat.

(Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – quarantine

FJ – quarantaine (*f*)

karanténní opatření

biologická bezpečnost

Soubor organizačních opatření omezujících styk osoby, zvířete nebo rostliny podezřelé z nákazy s okolím. Viz také **zvýšený zdravotnický dozor**.

AJ – quarantine measures

FJ – mesures (*f,pl*) quarantaines

kolektivní ochrana

ochrana obyvatelstva

Soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit skupiny osob před následky mimořádných událostí a krizových situací. Zajišťuje se zejména evakuací a ukrytím v improvizovaných a ve stálých úkrytech.

AJ – collective protection

FJ – collectif protection

plánování obrany státu

Činnost státu v rámci koalice vedená s cílem zabránění vojenskému i nevojenskému ohrožení a agresi proti kterémukoliv státu koalice, případně vedení obrany v prostoru kteréhokoliv státu koalice.

AJ – collective defence

FJ – défense (*f*) collectif

konflikt

obecné pojmy

Stav, ve kterém jednotlivé soupeřící strany sledují vzájemně protichůdné cíle. Může mít neozbrojený nebo ozbrojený charakter, podle rozsahu může být lokální, regionální nebo globální.

AJ – conflict

FJ – conflit

kontaminace mikroorganismy

biologická bezpečnost

Přechodná přítomnost infekčního agens na povrchu těla bez invaze do tkání či jejich reakce, nebo na povrchu předmětů.

AJ – contamination by microorganism

FJ – contamination (f) par microorganisme

kontrolované pásmo

radiační ochrana

Prostory s regulovaným přístupem, ve kterých jsou zavedena zvláštní pravidla pro zajištění radiační ochrany nebo k zabránění rozšíření radioaktivní kontaminace.

veterinární bezpečnost

Zpravidla okruh o poloměru minimálně 10 km kolem ohniska (podle druhu nákazy). (Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – control zone

FJ – zone de contrôle

kritická infrastruktura

krizové řízení

Kritickou infrastrukturou se rozumí výrobní i nevýrobní systémy, jejichž nefunkčnost by měla vážné dopady na bezpečnost, ekonomiku a zachování nezbytného rozsahu dalších základních funkcí státu při krizových situacích.

AJ – critical infrastructure

FJ – infrastructure (f) critique

krize

obecné pojmy

Situace, v níž je významným způsobem narušena rovnováha mezi základními charakteristikami systému (narušeno je poslání, filosofie, hodnoty, cíle, styl fungování systému) na jedné straně a postojem okolního prostředí k danému systému na straně druhé.

AJ – crisis

FJ – crise (f)

krizová opatření

krizové řízení

Opatření určená k řešení krizových situací a dále též činnosti ke zmírnění nebo odstranění následků způsobených krizovou situací. K jejich realizaci je nutné omezit některá práva a svobody a uložit konkrétní povinnosti.

AJ – emergency measures

FJ – mesures (f, pl) de crise

krizová situace

krizové řízení

Je mimořádná událost, v jejímž důsledku se vyhláší stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob. Viz také **mimořádná služba, mimořádná událost, nestandardní operace, vojenská krizová situace.**

(ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

AJ – emergency/crisis situation

FJ – situation (*f*) de crise

krizové plánování

krizové řízení

Ucelený soubor postupů, metod a opatření, které věcně příslušné orgány užívají při přípravě na činnost v krizových situacích a k minimalizaci možných zdrojů krizových situací a jejich škodlivých následků. Srovnej: **krizový plán**

AJ – contingency planning/crisis planning

FJ – planification (*f*) de crise

krizové řízení

krizové řízení

Souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

plánování obrany státu

Koordinovaná činnost prováděná za účelem utlumení krize, předejití její eskalace do ozbrojeného konfliktu a zastavení nepřátelství, které by mělo být jejím výsledkem.

(Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

AJ – crisis management, emergency management (AmE)

FJ – gestion (*f*) des crises

Pozn.: pod pojmem „crisis management“ se např. v pojetí Evropské unie a NATO rozumí zcela jiná problematika než v ČR. Tímto pojmem je označováno uspořádávání sporů a zajišťování bezpečnosti v post-konfliktních oblastech, jakož i prevence konfliktů – např. vysílání vojáků nebo policistů do zahraničních mírových misí apod., i řešení nejzávažnějších situací politickou cestou.

Přesný převod významu anglických slov „crisis“ a „emergency“ je nesnadný. V materiálech NATO je například rozlišováno mezi „crisis emergency“ a „conflict emergency“, Pod prvním pojmem je myšlena krizová situace vzniklá v důsledku přírodní pohromy, průmyslové havárie apod., kdežto druhý pojem se vztahuje ke krizovým situacím vzniklým následkem konfliktu, zejména ozbrojeného.

V amerických publikacích se pro český výraz „krizové řízení“ používá spíše označení „emergency management“. Srovnej AJ: **krizový plán, krizové plánování.**

krizový stav (legislativně)

krizové řízení

Stav, který vyhláší hejtman kraje nebo primátor hl.m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda vlády ČR (nouzový stav) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

AJ – state of crisis/crisis state

FJ – état (*m*) de crise

krizový stav v silniční nákladní dopravě

doprava

Stav v silniční nákladní dopravě, který vyhláší vláda ČR nařízením, pokud převyšuje vývoj nabídky kapacit v silniční nákladní dopravě nejméně po dobu tří měsíců po sobě jdoucích vývoj poptávky nebo způsobuje intenzita silniční nákladní dopravy neprůjezdnost pozemních komunikací. V nařízení vláda ČR stanoví dočasný zákaz vydávání koncesí k provozování silniční nákladní dopravy, dočasný zákaz změn koncese k provozování silniční nákladní dopravy, spočívající v rozšíření počtu vozidel, která dopravce používal přede dnem nabytí účinnosti nařízení vlády ČR k provozování silniční nákladní dopravy, a podmínky provádění těchto zákazů.

(Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě)

AJ – crisis state in the road freight transport

FJ – état de crise dans le transport routier des marchandises

Krizový štáb České národní banky

krizové řízení, ekonomická bezpečnost

Řídící a koordinační orgán České národní banky svolávaný za účelem řešení krizové situace v oblasti měnové politiky a bankovníctví, nebo za účelem řešení mimořádné události v České národní bance. Česká národní banka zřizuje krizový štáb na základě § 13 odst. 1 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

krizový štáb kraje

krizové řízení

Krizový štáb kraje zřizuje hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

krizový štáb mezibankovní – viz Mezibankovní krizový štáb

krizový štáb ministerstev a jiných správních úřadů

krizové řízení

Ministerstva a jiné správní úřady zřizují krizový štáb jako pracovní orgán k řešení krizových situací. Jeho složení a úkoly určí ministr nebo vedoucí správního úřadu.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

krizový štáb obce

krizové řízení

Krizový štáb obce určené podle § 15 odst. 4 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, zřizuje starosta příslušné obce jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

krizový štáb ústřední – viz Ústřední krizový štáb

kumulativní a synergické účinky

environmentální bezpečnost

Zvýšení rizika vzniku závažné havárie a závažnosti jejích následků v důsledku blízkosti dalšího objektu nebo zařízení, v němž je umístěna nebezpečná látka.

(Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – cumulative and synergistic effects

FJ – effets (*m*) cumulatifs et synergiques

kybernetický terorismus, kyberterorismus

terrorismus

Souhrnný název pro teroristické aktivity, jejichž cílem útoku, použitým prostředkem nebo přenašečem je tzv. „kyberprostor“, neboli jde o teroristické aktivity zaměřené proti a prováděné prostřednictvím počítačové sítě a touto sítí řízených systémů („informační elektronické síťové struktury“).

AJ – cyber-terrorism

FJ – cyberterrorisme

likvidační práce

integrováný záchranný systém

Činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, přičemž následky se rozumí účinky (dopady) a rizika působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí.

(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – clearance, salvage operations

FJ – travaux (*m, pl*) de liquidation

lokální ozbrojený konflikt

plánování obrany státu

Běžně užívaný název pro regionální konflikt menšího rozsahu. Válečné střetnutí (ozbrojený konflikt) mezi dvěma státy vedené v určitém omezeném prostoru. Cíle bojujících stran (agresora i strany napadené), množství zasazených ozbrojených sil, rozmach operací a boje a doba jejich trvání jsou obsahově, prostorově a časově omezeny.

(Slovník mechanizovaného vojska)

AJ – local conflict

FJ – conflit (*m*) local

Mezibankovní krizový štáb

krizové řízení, ekonomická bezpečnost

Pracovní a koordinační orgán České národní banky svolávaný za účelem řešení krizových (mimořádných) situací v oblasti bankovníctví ČR. Mezibankovní krizový štáb připravuje návrhy a doporučení na postup řešení krizových (mimořádných) situací v oblasti bankovníctví pro subjekty kritické infrastruktury bankovního sektoru ČR.

mezní hodnota

radiační ochrana

Ukazatel nebo kritérium pro regulaci nepřipustného ozáření z přírodních radionuklidů. (Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – Maximum Permitted Level

mimořádná opatření

plánování obrany státu

Mimořádnými opatřeními jsou povolání vojáků v záloze k mimořádné službě v počtu nepřesahujícím počet vojáků v záloze 7 nejmladších ročníků narození, mobilizace ozbrojených sil, mimořádné odvody a mimořádná služba.

(Zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech)

AJ – emergency measures

FJ – measures (*f, pl*) d'urgence

mimořádná situace

obecné pojmy

Situace vzniklá v určitém prostředí v důsledku hrozby vzniku nebo důsledku působení mimořádné události, která je řešena obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému, bezpečnostního systému, systému ochrany ekonomiky, obrany apod. a příslušnými orgány za použití jejich běžných oprávnění, postupů a na úrovni běžné spolupráce bez vyhlášení krizových stavů.

V současnosti je tento pojem používán jen omezeně (např. zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Srovnej: **mimořádná služba, mimořádná událost.**

AJ – extraordinary (emergency) situation

FJ – situation (*f*) extraordinaire

mimořádná služba

plánování obrany státu

Služba, kterou vykonávají za stavu ohrožení státu a za válečného stavu všichni vojáci, kteří jsou v činné službě, a to ode dne účinnosti vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. K mimořádné službě se za stavu ohrožení státu a za válečného stavu povolávají odvedenci a vojáci mimo činnou službu.

(Zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech)

mimořádná událost

integrovaný záchranný systém

Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

radiační ochrana, jaderná bezpečnost

Událost důležitá z hlediska jaderné bezpečnosti nebo radiační ochrany, která vede nebo může vést k nepřipustnému uvolnění radioaktivních látek nebo ionizujícího záření do životního prostředí, případně ke vzniku radiační nehody nebo radiační havárie, a tím i ke vzniku radiační mimořádné situace.

(Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 318/2002 Sb., o podrobnostech k zajištění havarijní připravenosti jaderných zařízení a pracovišť se zdroji ionizujícího záření a o požadavcích na obsah vnitřního havarijního plánu a havarijního řádu (ruší vyhlášku č. 219/1997 Sb.), ve znění vyhlášky č. 2/2004 Sb.)

AJ – extraordinary event

FJ – événement (*m*) extraordinaire

mimořádná veterinární opatření

veterinární bezpečnost

Opatření nařízená rozhodnutím krajské veterinární správy, která jsou definována veterinárním zákonem.

(Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – emergency veterinary measures

FJ – mesures vétérinaire d'urgence

mimořádné použití státních hmotných rezerv

hospodářská opatření pro krizové stavy

Využití státních hmotných rezerv při řešení krizové situace k jinému účelu, než pro který byly původně vytvořeny.

AJ – extraordinary (special) use of the State material reserves

FJ – utilisation (*f*) spéciale des réserves matérielles d'État

mimořádný státní závěrečný účet

ekonomická bezpečnost

Vypracovává ministerstvo financí po vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.

(Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých zákonů - rozpočtová pravidla)

AJ – extraordinary state final account

FJ – compte de clôture d'État extraordinaire

minimální limit položky hmotných rezerv

hospodářská opatření pro krizové stavy

Vládou ČR stanovené minimální množství položky hmotných rezerv v hmotnostním vyjádření, pod které nesmí zásoba dané položky klesnout bez jejího souhlasu. Výši minimálního limitu navrhuje Správa státních hmotných rezerv ve spolupráci s věcně příslušným ústředním správním úřadem.

AJ – minimum limits for national reserve stocks

FJ – limits (*m, pl*) minimaux des articles (*m, pl*) des réserves (*f, pl*) nationales

místa náhradních přemostění

doprava

Předem stanovená místa Ministerstvem obrany pro zabezpečení přednostní rychlé obnovy mostů v ose dopravní cesty (zpravidla železnice) nebo na objízďce (zpravidla silnice). K tomu jsou připravována konkrétní opatření v plánech technické ochrany.

AJ – places of provisional bridge structure

FJ – lieux d'ouvrages d'art provisoires

mobilizace

obecné pojmy

- částečná mobilizace

plánování obrany státu

Mobilizace vztahující se na část vojáků v záloze nebo na část státního území.
(zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech)

AJ – partial mobilization

FJ – mobilisation (*f*) partielle

- hospodářská mobilizace

hospodářská opatření pro krizové stavy

Systémem hospodářské mobilizace se rozumí organizační, materiální, personální a jiná opatření, kterými ústřední správní úřad zabezpečuje mobilizační dodávku pro potřeby ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů za stavu ohrožení státu a válečného stavu.

(Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – economic mobilization

FJ – mobilisation (*f*) économique

- vojenská mobilizace

plánování obrany státu

Organizované hromadné povolání vojáků mimo činnou službu k mimořádné službě v ozbrojených silách ČR, doplnění stavu vojenských útvarů na válečné počty a převedení hospodářství z mírového na válečný stav. Zpravidla se realizuje spolu s doplněním ozbrojených sil ČR věcnými prostředky z civilního sektoru a převzetím objektů pro potřebu Armády ČR. Mobilizace může být všeobecná nebo částečná a vyhlašuje ji prezident ČR.

(Zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a vojenských správních úřadech)

AJ – mobilization

FJ – mobilisation (*f*)

- všeobecná mobilizace

plánování obrany státu

Mobilizace, která se vztahuje na všechny vojáky v záloze kromě těch, kteří mají dočasné úlevy ze služební povinnosti nebo kteří jsou zproštěni mimořádné služby, a na celé státní území. Viz také mobilizace, částečná mobilizace.

(Zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech)

AJ – full-scale mobilization/general mobilization

FJ – mobilisation (*f*) générale

mobilizační dodávka

hospodářská opatření pro krizové stavy

Nezbytná dodávka pro podporu ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, uskutečňovaná po vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.

(Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – mobilization delivery

FJ – livraison (*f*) de mobilisation

mobilizační rezervy

hospodářská opatření pro krizové stavy

Vybrané základní suroviny, materiály, polotovary, výrobky, stroje a jiné majetkové hodnoty, určené pro zajišťování mobilizačních dodávek.

(Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv)

AJ – mobilization reserves

FJ – réserves (*f*) de mobilisation (*f*)

náhradní přemostění

doprava

Mostní provizoria určená k překonávání přírodních překážek na určených dopravních cestách. Dělí se na plovoucí a na pevných podpěrách.

AJ – provisional bridge structure

FJ – ouvrages d'art provisoires

náhradní ubytování

ochrana obyvatelstva

Dočasné ubytování obyvatel postižených mimořádnou událostí nebo krizovou situací a to v objektech, které jsou pro ubytování osob určené a běžně používané.

AJ – alternative (substitute) accommodation

FJ – logement (*m*) supplémentaire

nákazová komise

veterinární bezpečnost

Určená skupina pracovníků veřejné správy, zřízená ředitelem krajské veterinární správy nebo Městské veterinární správy v Praze.

(Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – Disease Control Commission

FJ – Commission de lutte contre des maladies

nákazová situace

veterinární bezpečnost

Výskyt nebezpečné nákazy na určitém území nebo v určitém chovu.

(Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – animal health situation

FJ – situation zoosanitaire

nákazy na seznamu A OIE

veterinární bezpečnost

Nákazy uvedené na seznamu A Mezinárodního úřadu pro nákazy se sídlem v Paříži, jejichž výskyt může mít v postiženém regionu vážné hospodářské dopady.

AJ – list A diseases OIE

FJ – maladies sur la liste A de l'OIE

nárazníková zóna ochrany rostlin

roślinolékařská péče

Území, ve kterém se určitý pro rostliny škodlivý organismus nevyskytuje nebo se proti němu provádějí úřední opatření a které přiléhá k oblasti prosté určitého pro rostliny škodlivého organismu nebo ke chráněné zóně ochrany rostlin nebo k území, na které se vztahují úřední opatření z důvodu výskytu pro rostliny škodlivého organismu.

AJ – buffer zone (for plants)

FJ – zone tampon (pour vegetaux)

nárazníkové pásmo

veterinární bezpečnost

Oblast určená omezením přemístování a pravidelnou depistáží (podle geografických a chovatelských podmínek, meteorologické situace a charakteru dané nákazy).

AJ – buffer zone

FJ – zone de protection/zone tampon

Národní akční plán boje proti terorismu

terrorismus

Materiál, který je v rámci ČR souhrnem opatření, jejichž cílem je zvýšit připravenost země na možnost teroristického útoku proti jejím zájmům doma i ve světě. Spadají zde i kroky na

posílení bezpečnosti civilního letectví, kritické infrastruktury, opatření ke zkvalitnění fungování Integrovaného záchranného systému nebo azylových procedur. Znění „Národního akčního plánu proti terorismu“ je každoročně aktualizováno přijetím usnesení vlády ČR.

NATO – viz Organizace Severoatlantické smlouvy

návrh záplavového území

environmentální bezpečnost, vodní hospodářství

Dokumentace záplavového území, která je předkládána vodoprávnímu úřadu.
(Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území)

AJ – floodplain proposal

FJ – plan (*m*) de la zone de l'inondation

nebezpečná chemická látka, nebezpečný přípravek

environmentální bezpečnost

Látky nebo přípravky, které za podmínek stanovených zákonem č. 356/2003 Sb. mají jednu nebo více nebezpečných vlastností, pro které jsou klasifikovány jako: výbušné, oxidující, extrémně hořlavé, vysoce hořlavé, hořlavé, vysoce toxické, toxické, zdraví škodlivé, žíravé, dráždivé, senzibilizující, karcinogenní, mutagenní, toxické pro reprodukci, nebezpečné pro životní prostředí.

(Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů)

AJ – dangerous chemical substance, dangerous chemical preparation

FJ – substance (*f*) chimique dangereuse, préparation (*f*) chimique dangereuse

nebezpečný odpad

environmentální bezpečnost

Odpad uvedený v „Seznamu nebezpečných odpadů“ uvedeném v prováděcím právním předpise a jakýkoliv jiný odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v příloze č. 2 k zákonu č. 182/2001 Sb.

(Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – hazardous waste

FJ – déchet (*m*) dangereux

nestandardní hraniční uzávěr (uzávěra státní hranice)

azylová a migrační politika

Takové zostření režimu na úseku státní hranice (výjimečně na celé), které ji činí nepropustnou. Realizuje se na příkaz vlády ČR silami a prostředky ministerstva vnitra a financí a zpravidla za účasti Armády ČR.

AJ – non-standard border closure

FJ – barrage (*m*) frontière non-standard

nestandardní operace*plánování obrany státu*

Forma neválečné operace, na které se ozbrojené síly podílí pouze vyčleněnými silami. Provádí se jako součást opatření k odvrácení války. Realizuje se zpravidla uzávěrou vybraných úseků státní hranice nebo asistencí při činnosti jiných orgánů veřejné správy.

AJ – non-standard operation

FJ – opération *(f)* non-standard**nevojenská krizová situace***krizové řízení*

Situace v souvislosti se vznikem živelních pohrom, havárií a nehod velkého rozsahu, při ohrožení demokratického zřízení, chodu hospodářství nebo základních lidských práv a svobod, ohrožení veřejného pořádku, narušení státních hranic migrační vlnou velkého rozsahu nebo při jiném rozsáhlém ohrožení životů, zdraví, majetku a životního prostředí, která přímo nesouvisí s obranou státu.

AJ – non-military crisis situation

FJ – situation *(f)* de crise non-militaire**nezbytná dodávka***hospodářská opatření pro krizové stavy*

Dodávka výrobků, prací a služeb pro zajištění základních životních potřeb obyvatelstva, pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a pro podporu výkonu státní správy, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů. Prioritními zdroji nezbytné dodávky jsou zejména podnikatelé, kteří v rámci svého podnikání jsou schopni potřebné výrobky, práci nebo služby dodat (dodavatelé nezbytné dodávky). Dalším zdrojem nezbytné dodávky jsou předem vytvořené zásoby v rámci státních hmotných rezerv, případně prostředky zajištěné v rámci mezinárodní spolupráce a pomoci.

AJ – necessary (indispensable) delivery

FJ – livraison *(f)* indispensable**nouzová vakcinace***veterinární bezpečnost*

Vakcinace proti nebezpečné nákaze, která se provádí na základě návrhu ředitele krajské veterinární správy po schválení ústředním ředitelem SVS ČR v případě vzplanutí nebezpečné nákazy, kdy vzhledem k hustotě zvířat v oblasti, způsobu šíření a geografickým podmínkám hrozí obtížně zvládnutelné rozšíření nebezpečné nákazy.

AJ – emergency vaccination

FJ – vaccination d'urgence

nouzové přežití

ochrana obyvatelstva

Nouzové přežití je dočasný způsob přežití obyvatelstva postiženého následky mimořádných událostí nebo krizových situací. Zahrnuje zejména opatření k nouzovému ubytování, zásobování potravinami, pitnou vodou a energiemi a organizování humanitární pomoci.

AJ – emergency survival

FJ – survie neccesaire/survie de necessité

nouzové ubytování

ochrana obyvatelstva

Dočasné ubytování obyvatelstva postiženého mimořádnou událostí nebo krizovou situací v objektech, které pro ubytování osob nejsou určeny a běžně používané, ale jsou pro tento účel dočasně upravené a vybavené tak, aby splňovaly základní požadavky pro spánek, odpočinek a hygienické potřeby osob.

AJ – temporary accommodation

FJ – logement (*m*) provisoire

nouzové zásobování vodou

vodní hospodářství

Způsob řešení zásobování vodou za krizových situací, jehož účelem je zabezpečení nezbytného množství vody požadované jakosti v případech, kdy stávající systém zásobování vodou je zcela nebo částečně nefunkční. Nouzové zásobování vodou je omezoáno časově na nezbytně nutnou dobu.

AJ – emergency water supply

FJ – approvisionnement de secours en eau

nouzové zásoby ropy a ropných produktů

hospodářská opatření pro krizové stavy

Část státních hmotných rezerv vytvářená a udržovaná Správou státních hmotných rezerv v množství průměrné spotřeby za dané období vymezeném počtem dní a ve skladbě stanovenými zákonem, určená pro regulovanou spotřebu v době stavu ropné nouze vzniklého z nedostatku ropy a ropných produktů.

(Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – emergency crude oil and petroleum products stocks (emergency oil stocks)

FJ – stocks (*m, pl*) du pétrole brut et des produits (*m, pl*) pétroliers (*stocks pétroliers*)

nouzový státní rozpočet

ekonomická bezpečnost

Forma státního rozpočtu zpracovávaná v případě vyhlášení stavu ohrožení státu od doby jeho vyhlášení do konce kalendářního roku. Do 10 dní od vyhlášení stavu ohrožení státu je předkládán vládě.

(Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých zákonů - rozpočtová pravidla)

AJ – emergency state budget

FJ – budget d'Etat de secours

nouzový stav

krizové řízení

Stav vyhlášený vládou ČR, popř. předsedou vlády ČR v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. (Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky)

AJ – state of emergency

FJ – état (m) d'urgence

nouzový stav v devizovém hospodářství

ekonomická bezpečnost

Nouzový stav v devizovém hospodářství vyhláší vláda ČR nařízením, je-li bezprostředně a vážně ohrožena platební schopnost vůči zahraničí, nebo, je-li bezprostředně a vážně ohrožena vnitřní měnová rovnováha ČR. V době nouzového stavu v devizovém hospodářství je zakázáno nabývat devizové hodnoty za českou měnu, provádět veškeré úhrady z tuzemska do zahraničí, včetně převodů peněžních prostředků mezi bankami a jejich pobočkami, a ukládat peněžní prostředky na účtech v zahraničí (*ohrožení platební schopnosti vůči zahraničí*) nebo prodávat tuzemské cenné papíry cizozemcům, přijímat finanční úvěry od cizozemců, zřizovat v tuzemsku účty cizozemcům a ukládat peněžní prostředky na účty cizozemců a převádět peněžní prostředky ze zahraničí do tuzemska mezi bankami a jejich pobočkami (*ohrožení vnitřní měnové rovnováhy ČR*), není-li vydáno devizovým orgánem zvláštní povolení.

(Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon)

objednatel mobilizační dodávky

hospodářská opatření pro krizové stavy

Ústřední správní úřad, který má ve své pravomoci řízení ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů nebo odborně příslušný ústřední správní úřad, na jehož návrh byl jmenován subjektem hospodářské mobilizace i dodavatel nezbytné dodávky, který ji zajišťuje pro stav ohrožení státu a válečný stav, a to po dobu trvání jmenování takového dodavatele subjektem hospodářské mobilizace.

AJ – orderer of a mobilization delivery

FJ – ordonnateur (m) de la fourniture de mobilisation

objekty důležité pro obranu státu

plánování obrany státu

Objektem důležitým pro obranu státu se rozumí:

- a) pozemky a stavby, k nimž výkon vlastnického práva státu a jiných majetkových práv státu vykonává ministerstvo nebo právnická osoba jím zřízená nebo založená,
- b) pozemky a stavby určené k ochraně obyvatel,
- c) pozemky, stavby a další objekty strategického významu, které určí vláda,
- d) pozemky a stavby, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou mít strategický význam a které určí vláda.

(Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky)

objekty zvláštního významu

krizové řízení

Objekty důležité pro zajištění státní správy, vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku a další objekty určené vládou ČR na návrh ministra vnitra (sídelní objekty vybraných ústředních úřadů, zastupitelské úřady atd.)
(Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky)

AJ – buildings of special significance

FJ – sites (*m, pl*) d'importance spéciale

obměna položky státních hmotných rezerv

hospodářská opatření pro krizové stavy

Nahrazení státních hmotných rezerv novou zásobou stejné položky s cílem zachovat její jakost a nenarušit její připravenost k použití. Obměna se provádí podle lhůt obměn stanovených Správou státních hmotných rezerv pro jednotlivé položky podle trvanlivosti a užitných vlastností skladovaných předmětů a materiálu.

AJ – rotation of a category of state material reserves

FJ – rotation (*f*) de l'article des réserves matérielles d'État

obnovovací práce

integrováný záchranný systém

Činnosti spočívající v revitalizaci životního prostředí a směřující k únosné obnově životního prostředí, společenského života a materiálních hodnot. Obecně jde o činnosti směřující k obnově území, které neodstraňují riziko ohrožení života a životního prostředí a nemají charakter záchranných a likvidačních prací (bezprostředních opatření).

(Metodická pomůcka Ministerstva vnitra, kterou se doporučují zásady pro jednotné rozlišování a vymezení preventivních, záchranných, likvidačních a obnovovacích (asančních) prací spojených s předcházením, řešením a odstraněním následků mimořádných událostí)

AJ – renovation works

FJ – travaux (*m, pl*) de rénovation (*f*)

obrana státu

plánování obrany státu

Souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším vojenským napadením. Zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil státu a prostředků a účast v kolektivním obranném systému.

(Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky)

AJ – national defence

FJ – défense (*f*) de l'État

obrana zázemí

plánování obrany státu

Obrana důležitých správních, hospodářských a administrativních středisek a aglomerací, obrana a střežení objektů zvláštní důležitosti a ostatních důležitých objektů na tomto území, obrana pasivních úseků státní hranice, ničení vzdušných výsadků a diverzních skupin protivníka a plnění dalších úkolů.

AJ – protection and defence of the rear

FJ – installations (*f, pl*) défensives

obranná operace

plánování obrany státu

Základní druh operační činnosti vojenských svazů (operačních uskupení). Představuje souhrn paleb, manévrů, úderů a dalších činností vojsk vedených ve stanoveném prostoru obrany a času, sladěných podle jednotného záměru. Je vedena s cílem vyčerpat útočné možnosti protivníka, rozvrátit a zastavit jeho útok a udržet životně důležité prostory zabezpečující základní funkce státu.

AJ – defence operation

FJ – opération (*f*) défensive

obranná politika

plánování obrany státu

Přirozená a trvalá součást bezpečnostního úsilí státu. Určuje a realizuje politické přístupy k posláni ozbrojených sil v souladu se zájmy ČR definovanými Bezpečnostní strategií ČR. Základní opatření obranné a vojenské politiky jsou zveřejňována a aktualizována v programových prohlášeních vlády ČR.

AJ – defence policy

FJ – politique (*f*) de défense

obranná zařízení

plánování obrany státu

Vojenské objekty a vojenská zařízení pro zabezpečení obranné činnosti ozbrojených sil (např. místa velení, pozemní komunikace a ostatní dopravní cesty, polní opevnění, zdroje pitné vody atd.)

AJ – defence facilities

FJ – installations (*f, pl*) défensives

obranné plánování

plánování obrany státu

Plánovací proces, jehož cílem je zajistit vojenské schopnosti nutné pro provedení operačních plánů.

AJ – defence planning

obranyschopnost státu

plánování obrany státu

Schopnost státu zajistit svoji svrchovanost, územní celistvost a ústavní zřízení před jakýmkoli vojenským ohrožením. Dosahuje se mezinárodněpolitickými, vojenskými bezpečnostními, hospodářskými, ochrannými, technickými a dalšími opatřeními.

AJ – defence capacity of a country, national defence capability

FJ – capacité (*f*) défensive de l'État

odběratel mobilizační dodávky

hospodářská opatření pro krizové stavy

Správní úřad, právnická nebo podnikající fyzická osoba, kterým příslušný dodavatel mobilizační dodávky dodává na základě smluvního vztahu mobilizační dodávku.

AJ – receiver of mobilization delivery

FJ – accepteur (*m*) de la fourniture de mobilisation

odpad

environmentální bezpečnost

Každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze č. 1 k zákonu č. 185/2001 Sb. (Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ - waste

FJ – déchet (*m*)

odpadové hospodářství

environmentální bezpečnost

Činnost zaměřená na předcházení vzniku odpadů, na nakládání s odpady a na následnou péči o místo, kde jsou odpady trvale uloženy, a kontrola těchto činností. (Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – waste management

FJ –aménagement (*m*) de déchet

ohnisko nákazy zvířat

veterinární bezpečnost

Mimořádnými veterinárními opatřeními vymezené území, chov, stáj, farma, ve kterém byla prokázána nákaza.

AJ – outbreak of animal disease

FJ – foyer de maladie des animaux

ochrana ekonomiky

ekonomická bezpečnost

Souhrn opatření k zajištění funkčnosti hospodářské a finanční soustavy státu, zajištění zdrojů pro řešení mimořádných a krizových situací a pro zabezpečení základních

materiálních potřeb obyvatelstva a státu v době krizových stavů (nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu).

AJ – protection of economy

FJ – la protection de l'économie

ochrana obyvatelstva

ochrana obyvatelstva

Plnění úkolů civilní ochrany při ozbrojeném konfliktu¹⁾ i mimo něj, zejména varování, vyrozumění, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. Viz také: civilní ochrana

Výklad ochrany obyvatelstva není jednotný, v některých zemích, které nemají systém krizového řízení je termín ochrana obyvatelstva užíván v širším výkladu jako systém nevojenské ochrany – řeší např. i ochranu vnitřní bezpečnosti a ekonomiky.

¹⁾ Čl. 61 *Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám ze dne 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), přijatého v Ženevě dne 8. června 1977*

(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – protection of population

FJ – protection (*f*) des populations

ochrana vnitřní bezpečnosti

obecné pojmy

Souhrn opatření k zabezpečení ochrany ústavního zřízení státu, zákonnosti a lidských práv a svobod proti všem druhům stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb.

AJ – protection of internal security

FJ – protection (*f*) de la sécurité intérieure

ochranné pásmo

veterinární bezpečnost

Zpravidla okruh o poloměru minimálně 3 km kolem ohniska.

(Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – protection zone in relation to animal disease

FJ – zone (*f*) de protection en relation de maladie des animaux

operace na podporu míru

mezinárodní spolupráce

Mírová operace, při které jsou nestranně používány diplomatické, civilní a vojenské prostředky, zpravidla podle zásad a principů Charty OSN, k obnovení nebo udržení míru. Tyto operace mohou zahrnovat předcházení konfliktů, vytváření míru, prosazení míru, nastolení míru, budování míru nebo humanitární operace. Viz. také operace pro budování míru, udržování míru a nastolení míru.

(Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

AJ – peace support operation

FJ – opération (*f*) de soutien de la paix

operace pro budování míru
mezinárodní spolupráce

Mírová operace pro řešení základních příčin konfliktu a pro dlouhodobé zabezpečení potřeb obyvatelstva, která využívá vzájemně se doplňující diplomatické civilní, a v případě nutnosti vojenské prostředky. Tato mírová operace vyžaduje závazné a dlouhodobé vynakládání úsilí a může probíhat souběžně s jinými typy mírových operací.
(Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

AJ – peacebuilding operation
FJ – consolidation (*f*) de la paix

operace pro nastolení míru
mezinárodní spolupráce

Mírová operace vedená po vzniku konfliktu s cílem dosáhnout příměří nebo mírového urovnání, k čemuž je využíváno především diplomatických aktivit a v případě nutnosti podpořených přímým nebo nepřímým použitím vojenských prostředků.
(Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

AJ – peacemaking operation
FJ – rétablissement (*m*) de la paix

operace pro udržování míru
mezinárodní spolupráce

Mírová operace, která následuje po uzavření dohody nebo po zastavení palby, čímž bylo vytvořeno příznivé prostředí s vysokou mírou shody a porozumění a s nízkou mírou hrozby narušení tohoto stavu. Použití síly příslušníky mírových jednotek se zpravidla omezuje na vlastní obranu.
(Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

AJ – peacekeeping operation
FJ – maintien (*m*) de la paix

operační příprava státního území
plánování obrany státu

Souhrn opatření vojenského, ekonomického a obranného charakteru, která se plánují a uskutečňují v míru, za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu s cílem vytvořit na území státu nezbytné podmínky pro splnění úkolů ozbrojených sil a zabezpečení potřeb obyvatelstva.
(Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky)

AJ – operational preparation national territory
FJ – préparation (*f*) opérationnelle du territoire (*m*) national

operační uskupení

plánování obrany státu

Uskupení vojsk Armády ČR s nestálou strukturou, vytvořené s ohledem na specifickou povahu úkolu a předurčené k operační činnosti při strategické obraně ČR. Vytvoření operačního uskupení představuje vyčlenění sil a prostředků pozemních a vzdušných sil, logistiky a ostatních složek Armády ČR.

AJ – operational grouping, operational formation

FJ – groupement (*m*) opérationnel

optimalizace radiační ochrany

radiační ochrana

Postupy k dosažení a udržení takové úrovně radiační ochrany, aby riziko ohrožení života, zdraví osob a životního prostředí bylo tak nízké, jak lze rozumně dosáhnout při uvážení hospodářských a společenských hledisek.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – Optimisation of Radiation Protection

optimalizační mez

radiační ochrana

Horní mez očekávaných dávek, kterými daný zdroj může působit na fyzické osoby a která se stanoví pro účely přípravy optimalizace radiační ochrany.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – Dose Constraint

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)

mezinárodní spolupráce

Organizace, která stanovuje standardy a normy chování ve všech dimenzích bezpečnosti. Je základním instrumentem v předcházení konfliktů, zvládnutí krizí a postkonfliktní rehabilitaci. Opírá se o podporu jiných organizací. Je rámcem pro jednání o kontrole ozbrojení v Evropě. Je místem setkávání ke konzultacím o bezpečnostních otázkách.

AJ – Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE)

FJ – l'Organisation pour la sécurité et la coopération en Europe

Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO)

mezinárodní spolupráce

Organizace vznikla ratifikací tzv. Severoatlantické smlouvy dne 4. dubna 1949. Hlavním cílem organizace je vytvoření efektivního společenství kolektivní obrany k ochraně svobody, bezpečnosti, stability a blahobytu národů v severoatlantické oblasti. NATO v současnosti sdružuje 26 států. Česká republika je členem NATO od 12. 3. 1999.

AJ – North Atlantic Treaty Organization (NATO)

FJ - Organisation du Traité de l'Atlantique Nord (OTAN)

orgán ochrany veřejného zdraví
biologická bezpečnost

Orgán, který vykonává státní správu v ochraně veřejného zdraví (Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice).
(Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – Public Health Authority

orgány krizového řízení
krizové řízení

Orgány (vláda ČR, ministerstva a ostatní správní úřady, Česká národní banka, orgány krajů, obcí a určené orgány s územní působností), které ve prospěch svého zřizovatele zabezpečují analýzu a vyhodnocení možných ohrožení jeho bezpečnosti, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravnými opatřeními a řešením krizových situací.
(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

AJ – emergency management authorities
FJ – organes (*m, pl*) de la gestion de crise

osobní pomoc
krizové řízení, integrovaný záchranný systém

Činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce. Osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.
(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – individual aid
FJ – aide (*f*) / assistance (*f*) individuelle

ostatní pomoc
integrovaný záchranný systém

Neplánované využití hospodářských opatření při provádění záchranných a likvidačních prací.
(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – special aid
FJ – l'autre aide

ostatní složky IZS
integrovaný záchranný systém

Zákonem stanovené subjekty, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím na základě dohody o plánované pomoci na vyžádání.
(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – special sections of IRS
FJ – les autres éléments de Système de sauvetage intégré

osvědčení o jmenování subjektem hospodářské mobilizace

hospodářská opatření pro krizové stavy

Veřejná listina, vydávaná Správou státních hmotných rezerv na základě rozhodnutí jejího předsedy vybraným právnickým a podnikajícím fyzickým osobám zabezpečujícím mobilizační dodávku a ve výjimečných případech i nezbytnou dodávku, je-li tato zabezpečována pro stav ohrožení státu a válečný stav. Osvědčením se držitel prokazuje třetím osobám při uplatnění svých práv.

AJ – certificate on the appointment of a subject of economic mobilization (of an economic mobilization subject)

FJ – certificate (*m*) de la nomination du sujet (*m*) de mobilisation économique

ozáření

radiační ochrana

Vystavení fyzických osob a životního prostředí ionizujícímu záření.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – exposure

ozbrojené síly ČR

plánování obrany státu

Síly, které vytváří ČR k zajišťování své bezpečnosti. Ozbrojené síly se člení na Armádu ČR, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Ozbrojené síly ČR plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně proti napadení. Ozbrojené síly se podílejí na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru účastí na mírových operacích, záchranných humanitárních akcích.

(Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky)

AJ – armed forces of the Czech Republic

FJ – forces (*f, pl*) militaires de la République tchèque

ozbrojený bezpečnostní sbor

obecné pojmy

Ozbrojený bezpečnostní sbor plní obecné a speciální úkoly bezpečnostního charakteru, které vyplývají z bezpečnostní politiky státu, jako jsou ochrana celospolečenských zájmů a hodnot, ochrana fyzických osob, jejich životů, zdraví, lidské důstojnosti a majetku, právnických osob a jejich majetku.

Jedná se například o Policii ČR a Vězeňskou a justiční stráž ČR.

AJ – armed security body

FJ – corps (*m*) armé de la sécurité

Pozn. V legislativě se definice pojmu neobjevuje, toto znění vychází z komentáře k zákonu ČNR 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, viz. „Užitá literatura“

pandemie

biologická bezpečnost

Epidemický výskyt onemocnění na území více států (kontinentů).

AJ – pandemics

FJ - pandémie

panzootie

veterinární bezpečnost

Epizootie (viz výše), resp. epizootický proces, který dosáhne nejvyššího stupně intenzity rozšířením na velkém území (několik států, kontinent)..

AJ - panzootics

FJ - panzootie

Partnerství pro mír (PřP)

mezinárodní spolupráce

Program NATO, jehož cílem je zvýšit stabilitu a bezpečnost v Evropě. Zaměřuje se na spolupráci související s obranou, pomáhá zvyšovat stabilitu, snižovat ohrožení míru a budovat posílené bezpečnostní vztahy založené na praktické spolupráci a závazku dodržování demokratických zásad. Je založen na dvoustranném vztahu mezi Aliancí a každým jedním členem Partnerství pro mír.

AJ – Partnership for Peace

FJ – Partenariat (*m*) pour la paix

plán

obecné pojmy

Předem stanovený soubor úkonů a postupů v určité činnosti, která má být prováděna, zajišťující dosažení vytyčeného cíle.

AJ – plan

AJ – plan

- evakuační plán

ochrana obyvatelstva

Soubor opatření k zabezpečení přemístění osob, zvířat, předmětů, kulturní hodnoty, technického zařízení příp. strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst zasažených nebo ohrožených mimořádnou událostí vyžadující vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu.

(Zákon č. 237/2000 Sb., o požární ochraně, ve znění zákona č. 67/2001 Sb., a § 13 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva)

AJ – evacuation plan

FJ – plan (*m*) de évacuation (*f*)

- havarijní plán

radiační ochrana, jaderná bezpečnost

Soubor plánovaných opatření k likvidaci radiační nehody nebo radiační havárie a k omezení jejich následků, který se zpracovává pro

1. prostory jaderného zařízení nebo pracoviště, kde se vykonávají radiační činnosti (**vnitřní havarijní plán**),
AJ – on-site emergency plan
2. přepravu jaderných materiálů nebo zdrojů ionizujícího záření (**havarijní řád**),
AJ – emergency rule
3. oblast v okolí jaderného zařízení nebo pracoviště, kde se nachází zdroj ionizujícího záření, v níž se na základě výsledků rozborů možných následků radiační havárie uplatňují požadavky z hlediska havarijního plánování, která se nazývá zóna havarijního plánování (**vnější havarijní plán**).
AJ – off-site emergency plan

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

krizové řízení, integrovaný záchranný systém

Dokument, v němž jsou uvedeny popisy činností a opatření prováděných při vzniku závažné havárie vedoucí ke zmírnění jejich dopadů, zejména scénáře odezvy na závažnou havárii, modifikované na místní specifika a případně i na časový souběh několika událostí:

a) uvnitř objektu nebo u zařízení – „**vnitřní havarijní plán**“

AJ – internal emergency plan

FJ – plan (m) d'`accident interne

b) v okolí objektu nebo zařízení – „**vnější havarijní plán**“.

AJ – external emergency plan

FJ – plan (m) d'`accident externe

(Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – emergency plan

FJ – plan (m) d'`accident

- havarijní plán kraje

integrovaný záchranný systém, krizové řízení

Soubor plánovaných opatření k provádění záchranných a likvidačních prací na území kraje. (Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – emergency plan of the region

FJ – plan (m) d'`accident de la région

- krizový plán

krizové řízení

Je soubor dokumentů obsahující popis a analýzu hrozeb a souhrn krizových opatření a postupů, které ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy zpracovávají k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v dané působnosti dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

AJ – contingency plan, response plan, crisis plan

FJ – plan (m) de crise

- operační plán

krizové řízení

Přílohová část krizového plánu nezbytná ke zvládnutí krizové situace, která pro konkrétní druh krizové situace na daném území stanoví postupy, zásady, opatření, síly a prostředky pro její řešení, plány jejich nasazení a zabezpečení. Je to v podstatě příslušný typový plán konkretizovaný pro daný správní úřad, území nebo objekt.

(Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.)

AJ – operational plan

FJ – plan (*m*) opérationnel

- plán akceschopnosti zpracovatele krizového plánu

krizové řízení

Přílohová část krizového plánu nezbytná ke zvládnutí krizové situace, která stanoví postupy a termíny zabezpečení připravenosti k plnění úkolů při krizových situacích a opatření k zajištění vlastní ochrany před následky krizových situací.

(Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.)

AJ – readiness plan for action

FJ – plan (*m*) de capacité (*f*) d'agir

- plán hospodářské mobilizace

hospodářská opatření pro krizové stavy

Samostatná součást krizové dokumentace zpracovaná ústředním správním úřadem, do jehož působnosti patří řízení ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, v systému hospodářské mobilizace. Obsahuje přehled mobilizačních dodávek a jejich dodavatelů.

(Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy)

AJ – economic mobilization plan

FJ – plan (*m*) de la mobilisation économique

- plán krizové připravenosti

krizové řízení

Plán, ve kterém je upravena příprava příslušné právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby k řešení krizových situací.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

- plán nezbytných dodávek

hospodářská opatření pro krizové stavy

Samostatná část krizového plánu zpracovaná správním úřadem v systému nouzového hospodářství. Obsahuje přehled nezbytných dodávek a přehled jejich dodavatelů.

(Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy)

AJ – necessary (indispensable) delivery plan (schedule)

FJ – plan (*m*) des livraisons (*f, pl*) indispensables

- plán opatření hospodářské mobilizace

hospodářská opatření pro krizové stavy

Samostatná část plánu krizové připravenosti zpracovaná dodavatelem mobilizační dodávky v systému hospodářské mobilizace. Obsahuje organizační, materiální a jiné zajištění mobilizační dodávky.

AJ – economic mobilization measures plan

FJ – plan (*m*) de mesures (*f, pl*) de la mobilisation économique

- plán vytváření civilních zdrojů k zajištění bezpečnosti ČR
hospodářská opatření pro krizové stavy

Racionalizovaná a podle důležitosti uspořádaná sestava požadavků ústředních správních úřadů na vytvoření civilních zdrojů potřebných k zabezpečení nezbytných a mobilizačních dodávek, které nelze zajistit běžným způsobem a prostředky existujících civilních zdrojů. Plán zpracovává Správa státních hmotných rezerv.

AJ – plan of civil resources provision for the security of the Czech Republic
FJ – plan (*m*) des ressources (*f, pl*) civiles pour la sécurité de la République Tchèque

- Pohotovostní plán Státní veterinární správy ČR
veterinární bezpečnost

Dokument vypracovaný pro případ vzniku nebezpečných nákaz vyjmenovaných ve veterinárním zákoně, jakož i pro případ vzniku mimořádné situace.

AJ – Contingency Plan of the SVA CR

- poplachový plán IZS kraje
integrováný záchranný systém

Dokument vydaný formou nařízení kraje pro povolávání pomoci vybraných sil a prostředků složek IZS a při strategické koordinaci záchranných a likvidačních prací na úrovni kraje. (Vyhláška č. 328/2000 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému)

AJ – regional alert plan of the integrated rescue system
FJ – plan (*m*) d'alerte de Système de sauvetage intégré de la région

- povodňový plán
vodní hospodářství

Dokument obsahující způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací, způsob aktivace povodňových orgánů, zabezpečení hlášené a hlídkové služby a ochrany objektů, přípravy a organizace záchranných prací a zajištění povodňové narušených funkcí v objektech a v území a stanovené směrodatné limity povodňové aktivity. Dělí se na věcnou, organizační a grafickou část.

AJ – flood plan
FJ – plan (*m*) d'inondation

- typový plán
krizové řízení

Přílohová část krizového plánu nezbytná ke zvládnutí krizové situace, kterou ústřední správní úřad podle své působnosti stanoví pro jednotlivé druhy krizových situací doporučené typové postupy, zásady a opatření pro jejich řešení. (Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.)

AJ – model action plan
FJ – plan (*m*) type

- ústřední poplachový plán IZS
integrováný záchranný systém

Dokument schválený ministrem vnitra pro povolávání vybraných sil a prostředků složek IZS při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací.
(Vyhláška č. 328/2000 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému)

AJ – central alert plan of the integrated rescue system
FJ – plan (m) d'alerte central de Systeme de sauvetage integré

plánování civilních zdrojů
hospodářská opatření pro krizové stavy

Činnost správních úřadů při přípravě hospodářských opatření pro řešení krizových stavů, směřující k zajištění nezbytných dodávek v systémech nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace podle potřeb vyplývajících z krizových plánů a spočívající v efektivním využití existujících civilních zdrojů v okruhu své působnosti.

AJ – civilian resources planning
FJ – planification (f) des ressources civiles

plánování obrany státu
plánování obrany státu

Soubor plánovaných opatření, vzájemně se ovlivňujících, k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením a ke splnění všech požadavků na zajišťování obrany státu, zabezpečení mezinárodních smluvních závazků o společné obraně, včetně podílu ozbrojených sil na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru, účasti na mírových operacích a podílu záchranných prací a při plnění humanitárních úkolů.
(Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky ve znění zákona č. 320/2002 Sb.)

poddodavatel mobilizační dodávky
hospodářská opatření pro krizové stavy

Dodavatel výrobku nebo služby, kterou je podmíněna kompletace předmětu mobilizační dodávky.

AJ – subcontractor of a mobilization delivery
FJ – fournisseur (m) de chaine de la fourniture de mobilisation

podzemní vody
vodní hospodářství

Vody přirozeně se vyskytující pod zemským povrchem v pásmu nasycení v přímém styku s horninami; za podzemní vody se považují též vody protékající drenážními systémy a vody ve studních.
(Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů)

AJ – groundwater
FJ – eaux (f, pl) souterraines

Pohotovostní plán Státní veterinární správy ČR – viz plán

pohotovostní zásoby

hospodářská opatření pro krizové stavy

Vybrané základní materiály a výrobky určené k zajištění nezbytných dodávek pro podporu obyvatelstva, činnosti havarijních služeb a hasičských záchranných sborů po vyhlášení krizových stavů, v systému nouzového hospodářství, které nelze zajistit obvyklým způsobem. Vytvářejí se na základě požadavků vyplývajících z krizových plánů ústředních správních úřadů.

(Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv)

AJ – emergency reserves

FJ – réserves (*f, pl*) d'urgence

Policejní pracovní skupina k terorismu (PWGT)

mezinárodní spolupráce

Organizace sdružující odborníky na oblast boje proti terorismu ze zemí EU, Norska a Švýcarska, která není institucionálně nijak spojena se strukturami EU.

AJ – Police Working Group on Terrorism (PWGT)

politika vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku

obecné pojmy

Soubor cílů, úkolů a prostředků směřujících k všestrannému zabezpečení preventivní a represivní činnosti v oblasti kriminality, úsilí zaručit individuální svobody a práva občanů a ochranu demokratického ústavního zřízení. Formuluje doktrinální principy, zásady, metody a systém bezpečnostní policejní činnosti, jakož i součinnost s ostatními orgány činnými v trestním řízení v ČR s analogickými složkami sousedních států a mezinárodními organizacemi (Interpol, Europol).

AJ – policy of internal order and security

FJ – politique (*f*) de l'ordre public et la sécurité intérieure

položka hmotných rezerv

hospodářská opatření pro krizové stavy

Jednotlivý materiál, zařazený do hmotných rezerv na základě požadavku vyplývajícího z krizového plánu odborně příslušného ústředního správního úřadu, s výjimkou nouzových zásob ropy, jejichž výše je dána zákonem č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy. Zařazení položky do seznamu položek hmotných rezerv schvaluje vláda ČR na návrh Správy státních hmotných rezerv s přihlédnutím k technickým a ekonomickým hlediskům.

AJ – category of material reserves

FJ – catégorie (*f, pl*) des réserves (*f, pl*) matérielles

pořizování hmotných rezerv

hospodářská opatření pro krizové stavy

Zabezpečení (nákup, převod, atd.) jednotlivých položek hmotných rezerv v rámci vládou ČR schválených minimálních limitů a orientačních cílových stavů.

AJ – providing for material reserves

FJ – acquisition (*f*) des réserves matérielles

poškození životního prostředí

životní prostředí

Poškození životního prostředí je zhoršování jeho stavu znečišťováním nebo jinou lidskou činností nad míru stanovenou zvláštními předpisy.

(Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – environmental damage

FJ – les atteintes (*f, pl*) à l'environnement

povodeň

vodní hospodářství

Povodeň je přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku. Přechodné výrazné stoupnutí vodní hladiny konkrétního vodního toku, při kterém se voda z koryta vylévá, způsobuje následně zaplavení bezprostředního i blízkého okolí vodního toku, ohrožuje životy a majetek, devastuje životní prostředí a působí značné materiální škody. Povodeň je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. Povodeň může být způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami nebo chodem ledů (přirozená povodeň), nebo jinými vlivy, zejména poruchou vodního díla, která může vést až k jeho havárii (protržení) nebo nouzovým řešením kritické situace na vodním díle (zvláštní povodeň). Povodňové stupně aktivity: I. stupeň – stav bdělosti, II. stupeň – stav pohotovosti, III. stupeň – stav ohrožení. (Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů)

AJ – flood

FJ – inondation (*f*)

povodí

vodní hospodářství

Povodí je území, ze kterého veškerý povrchový odtok odtéká sítí vodních toků k určitému místu vodního toku (obvykle soutok s jiným vodním tokem nebo vyústění vodního toku do jiného vodního útvaru). Povodí je ohraničeno rozvodnicí, kterou je myšlená hranice geomorfologického rozhraní mezi sousedními povodími. Plocha povodí zahrnuje také plochy povrchových vodních útvarů v povodí.

(Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů)

AJ – basin

FJ – bassin (*m*)

povrchové vody

vodní hospodářství

Vody přirozeně se vyskytující na zemském povrchu; tento charakter neztrácejí, protékají-li přechodně zakrytými úseky, přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo v nadzemních vedeních.

(Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů)

AJ – surface water

FJ – eaux (*f, pl*) de surface

pracoviště krizového řízení

krizové řízení

Pracoviště pověřené statutárním orgánem koordinací krizového řízení, zajištěním připravenosti na řešení úkolů za krizových stavů a jejich plnění.

AJ – crisis/emergency management unit

FJ – bureau (*m*) de gestion de crise

pracovní povinnost

krizové řízení

Povinnost fyzických osob vykonávat po nezbytně nutnou dobu určené práce, které jsou nutné pro řešení krizové situace a které jsou tyto osoby povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, a zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky)

AJ – work obligation

FJ – obligation (*f*) à travailler

pracovní výpomoc

krizové řízení, plánování obrany státu

Povinnost fyzických osob vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné pro řešení krizové situace, které jsou povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, a zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky)

AJ – temporary help

FJ – aide (*f*) / assistance (*f*) du travail (*m*)

právo na sebeobranu

obecné pojmy

Přirozené právo každého státu použít ozbrojené síly na individuální nebo kolektivní sebeobranu proti ozbrojenému útoku.

(Článek 51 Charty OSN)

AJ – right to self-defence

FJ – droit (*m*) à la riposte légitime

prevence

obecné pojmy

Soubor opatření, jejichž cílem je předcházení mimořádným událostem a krizovým situacím popř. předcházení škodlivým činnostem. Opatření jsou pasivní [technická (např. výstavba různých ochranných systémů), organizační a výchova obyvatel] a aktivní (výstavba systémů, které snižují vznik mimořádné situace apod.).

AJ – prevention

FJ – prévention (*f*)

preventivní práce

integrovaný záchranný systém

Činnosti a opatření materiálního, plánovacího, organizačního a vzdělávacího charakteru, které mají za účel předejít možnosti vzniku mimořádné události, snížit pravděpodobnost jejího vzniku nebo snížit škodlivé působení mimořádné události po jejím případném vzniku. (Metodická pomůcka Ministerstva vnitra, kterou se doporučují zásady pro jednotné rozlišování a vymezení preventivních, záchranných, likvidačních a obnovovacích (asančních prací spojených s předcházením, řešením a odstraněním následků mimořádných událostí)

AJ – preventive work

FJ – travaux (*m, pl*) préventifs

prostředky improvizované ochrany

ochrana obyvatelstva

Prostředky improvizované ochrany jsou jednoduché pomůcky, které si občané připravují svépomocí a které omezeným způsobem nahrazují prostředky individuální ochrany. (Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva)

AJ – improvised protective equipment

FJ – moyens de protection improvisés

prostředky individuální ochrany

ochrana obyvatelstva

Ochranné masky, dětské ochranné vaky, dětské ochranné kazajky, ochranné oděvy a ochranné filtry pro ochranu dýchacích cest a povrchu těla.

AJ – individual protective equipment

FJ – moyens de protection individuels

protiepidemická opatření

biologická bezpečnost

Cílená opatření k předcházení vzniku nebo potlačení již vzniklých nákaz. Mají charakter preventivní nebo represivní a jsou zaměřena buď na eliminaci zdroje nákazy, přerušování cest přenosu nebo zvýšení specifické i nespecifické imunity vnímavých jedinců.

AJ – epidemiological measures

protiteroristická činnost

terrorismus

Činnost zahrnující použití pasivních prostředků i aktivní nasazení silových prostředků proti terorismu.

AJ – counter-terrorism activity

FJ – activités (*f*) contre le terrorism

Protiteroristický koordinátor EU

mezinárodní spolupráce, terrorismus

Funkce zřízená v Sekretariátu Rady EU v souvislosti s přijetím Deklarace Rady EU proti terorismu ve dnech 25.-26. 3. 2004. Jeho úkolem je identifikovat slabiny jednotlivých členských zemí EU a Unie jako celku v oblasti boje proti terorismu a předkládat návrhy pro jejich překlenování.

AJ – EU Counter-Terrorism Coordinator

FJ – Coordinateur contre le Terrorisme de l'Union Européenne

Protiteroristický výbor OSN

mezinárodní spolupráce, terrorismus

Výbor Rady bezpečnosti OSN ustavený po útocích na USA z 11. září 2001 resolucí Rady bezpečnosti č. 1373 z 28. září 2001. Jeho posláním je prevence terorismu ve všech jeho formách a monitorování schopnosti členských států OSN v oblasti boje proti terorismu.

AJ – Counter-Terrorism Committee (CTC)

FJ – Comité contre le Terrorisme

provozovatel zdroje znečišťování ovzduší

environmentální bezpečnost

Právníká osoba nebo fyzická osoba, která zdroj znečišťování ovzduší skutečně provozuje; není-li taková osoba, považuje se za provozovatele vlastník zdroje znečišťování.

(Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – air pollution source operator

FJ – opérateur de la ressource de pollution de l'atmosphère

původce odpadů

environmentální bezpečnost

Právníká osoba, při jejíž činnosti vznikají odpady, nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, při jejíž podnikatelské činnosti vznikají odpady. Pro komunální odpady vznikající na území obce, které mají původ v činnosti fyzických osob, na něž se nevztahují povinnosti původce, se za původce odpadů považuje obec. Obec se stává původcem komunálních odpadů v okamžiku, kdy fyzická osoba odpady odloží na místě k tomu určeném; obec se současně stane vlastníkem těchto odpadů.

(Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – waste producer

FJ – producteur (*m*) du déchet

přenos původce nákazy

biologická bezpečnost

Jakýkoliv způsob, kterým je přenášeno infekční agens ze zdroje nákazy na vnímavého hostitele. V přenosu se uplatňují v zásadě následné mechanismy.

Ingesce – požití infekčního agens v kontaminované vodě, mléce a v jiných potravinách

Inhalace – vdechnutí infekčního agens

Inokulace – proniknutí infekčního agens sliznicí nebo kůží vnímavého jedince. Dochází k němu zejména při použití nesterilních jehel a stříkaček. zvláštním případem inokulace se rozumí přenos infekce prostřednictvím vektoru.

AJ – transmission (spread) of infectious agent

příprava mobilizační dodávky

hospodářská opatření pro krizové stavy

Souhrn činností vykonávaných dodavatelem mobilizační dodávky při zajišťování organizačních, materiálních, personálních a jiných opatření v systému hospodářské mobilizace k zabezpečení mobilizační dodávky, realizovaných v období od uzavření smlouvy o mobilizační dodávce do zahájení jejího plnění po vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.

AJ – preparation of mobilization delivery

FJ – préparation (*f*) des fournitures de mobilisation

příprava občanů k obraně státu

plánování obrany státu

Dobrovolná pokud zákon nestanoví jinak. Zahrnuje zejména zdravotnickou přípravu, přípravu k ochraně obyvatelstva, zájmovou činnost s technickým a sportovním zaměřením, přípravu obyvatelstva k sebeobraně a vzájemné pomoci a další činnosti spojené s branností.

příprava státu k obraně

plánování obrany státu

Souhrn opatření a činností k vytvoření podmínek pro obranu státu před vnějším vojenským ohrožením a k zabezpečení mezinárodních závazků.

AJ – defence preparations of the state

FJ – préparations (*f*) de l'Etat à la défense / préparation défensive/de défense

půjčka státních hmotných rezerv

hospodářská opatření pro krizové stavy

Přenechání, zpravidla úplatné, dohodnutého množství položky hmotných rezerv na sjednanou dobu.

AJ – loan of state material reserves

FJ – prêt (*m*) des réserves matérielles d'État

původce nákazy

biologická bezpečnost

Jakýkoliv organismus, který je schopen vyvolat nákazu člověka nebo zvířete. Patří sem mikroorganismy (viry, rickettsie, bakterie, houby, protozoa), dále helminti a členovci.

AJ – infectious agent

radiační havárie

radiační ochrana

Radiační nehoda, jejíž následky vyžadují naléhavá opatření na ochranu obyvatelstva a životního prostředí.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ - radiation accident

radiační mimořádná situace

radiační ochrana

Situace, která následuje po radiační havárii nebo po takové radiační nehodě nebo po takovém zjištění zvýšené úrovně radioaktivity nebo ozáření, které vyžadují naléhavá opatření na ochranu fyzických osob.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – radiological emergency

radiační nehoda

radiační ochrana

Událost, která má za následek nepřipustné uvolnění radioaktivních látek nebo ionizujícího záření nebo nepřipustné ozáření fyzických osob.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ - radiation incident

radiační ochrana

radiační ochrana

Systém technických a organizačních opatření k omezení ozáření fyzických osob a k ochraně životního prostředí.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – radiation protection

radioaktivní látka

radiační ochrana

Jakákoliv látka, která obsahuje jeden nebo více radionuklidů a jejíž aktivita nebo hmotnostní aktivita je z hledisek radiační ochrany nezanedbatelná.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – radioactive substance

radioaktivní odpad

jaderná bezpečnost

Látky, předměty nebo zařízení, které obsahují radionuklidy nebo jsou jimi kontaminované, pro něž se nepředpokládá další využití. Mezi radioaktivní odpad může patřit i voda a další látky a materiály, s jejichž pomocí se z kontaminovaných povrchů odstraňovaly radioaktivní látky.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – radioactive waste

radionuklid

jaderná bezpečnost

Druh atomů, které mají stejný počet protonů, stejný počet neutronů, stejný energetický stav a které podléhají samovolné změně ve složení nebo stavu atomových jader.

(Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně)

AJ – radionuclide

radionuklidový zářič

radiační ochrana

Zdroj ionizujícího záření obsahující radioaktivní látky, kde součet podílů aktivit radionuklidů a zprošťovacích úrovní aktivit pro tyto radionuklidy je větší než 1 a současně součet podílů hmotnostních aktivit radionuklidů a zprošťovacích úrovní hmotnostních aktivit pro tyto radionuklidy je větší než 1.

(Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně)

AJ – radionuclide source

- otevřený

radiační ochrana

Radionuklidový zářič, který není uzavřeným radionuklidovým zářičem.

AJ – unsealed radionuclide source

- uzavřený

radiační ochrana

Radionuklidový zářič, jehož úprava, například zapouzdrněním nebo ochranným překryvem, zabezpečuje zkouškami ověřenou těsnost a vylučuje tak, za předvídatelných podmínek použití a opotřebování, únik radionuklidů ze zářiče.

AJ – sealed radionuclide source

referenční úroveň

radiační ochrana

Ukazatel nebo kritérium, při jehož překročení nebo nesplnění se provádí opatření v radiační ochraně.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – reference level

regionální ozbrojený konflikt

plánování obrany státu

Střetnutí několika států nebo skupin států (koalic) – např. vojenské, jehož cílem může být snaha vyřešit rozpory mezi jeho účastníky ovládnutím území jednoho ze států nebo regionu se zapojením větší části zdrojů státu (koalice) pro jeho dosažení. Podle možností soupeřících stran může mít rozhodný a dlouhodobý charakter. Ukončen může být návratem do mírového stavu nebo za určitých podmínek může přerůst v globální konflikt. Srovnej: **globální ozbrojený konflikt**.

AJ – regional conflict

FJ – conflit (*m*) régional

regulační opatření

hospodářská opatření pro krizové stavy

Opatření, která slouží ke snížení spotřeby nedostatkových surovin, výrobků a energií nebo usměrnění spotřeby těchto komodit v souladu s krizovými plány v případech, kdy krizová situace nabývá rozsahu, že běžné ekonomické nástroje nejsou při zajišťování nezbytných dodávek dostatečně účinné.

(Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – regulatory measures

FJ – mesures (*f, pl*) de régulation (*f*)

riziko

obecné pojmy

Možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě tzv. analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit.

(Bezpečnostní strategie ČR, 2003)

AJ – risk

FJ – risique (*m*)

ropná bezpečnost

hospodářská opatření pro krizové stavy

Souhrn zásad, opatření a způsobů vytváření, udržování a použití nouzových strategických zásob ropy a ropných produktů, určených pro zmírnění nebo překonání stavů nouze vzniklých z jejich nedostatku a připravených postupů a opatření pro řešení takových stavů nouze.

(Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – oil emergency preparedness (oil security)
FJ – préparation (*f*) pour les crises (*f, pl*) pétrolières

Severoatlantická rada (NAC)

mezinárodní spolupráce

Hlavní rozhodovací orgán Aliance. Má efektivní politickou autoritu, odvozenou od Severoatlantické smlouvy, a rozhodovací pravomoci. Tvoří ji stálí představitelé všech členských zemí a pravidelně se setkává i na nejvyšších úrovních.

AJ – North Atlantic Council
FJ – Conseil de l'Atlantique Nord

shromažďování odpadů

environmentální bezpečnost

Krátkodobé soustředování odpadů do shromažďovacích prostředků v místě jejich vzniku před dalším nakládáním s odpady.

(Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – waste collection (waste gathering)
FJ – collecte (*f*) des déchets

Schengenská dohoda

azylová a migrační politika, mezinárodní spolupráce

Dohoda mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (podepsaná v Schengenu v Lucemburském velkovévodství dne 14. června 1985). Úmluva k provedení dohody podepsané dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (podepsaná dne 19. června 1990 v Schengenu).

AJ - Schengen Agreement
FJ - Accord de Schengen

Schengenský informační systém

azylová a migrační politika, mezinárodní spolupráce

Schengenský informační systém je zřízen a společně udržován smluvními stranami Schengenské prováděcí úmluvy. Je tvořen vnitrostátní součástí každé ze smluvních stran a technickou podpůrnou jednotkou. Schengenský informační systém pomocí automatizovaného vyhledávacího postupu zajišťuje orgánům, které smluvní strany určily, přístup k záznamům o osobách a věcech při provádění hraničních kontrol a ověřování a jiných policejních a celních kontrol ve vnitrozemí v souladu s vnitrostátními právními předpisy, a pro kategorie záznamů podle článku 96 Schengenské prováděcí úmluvy zajišťuje přístup k těmto záznamům pro účely řízení a udělování víz, vydávání povolení k pobytu a řízení s cizinci při uplatňování této úmluvy v oblasti pohybu osob.

AJ – Schengen Information System (SIS)
FJ – Système d'information schengen (SIS)

skladování radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva

radiační ochrana, jaderná bezpečnost

Předem časově omezené umístění radioaktivních odpadů nebo vyhořelého, případně ozářeného jaderného paliva do určených prostorů, objektů nebo zařízení.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – Radioactive Waste and Spent Fuel Storage

sledované pásmo

radiační ochrana

Prostory, které podléhají soustavnému dohledu pro účely radiační ochrany.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ - supervised area

služba pro nouzové zásobování vodou

vodní hospodářství

Systém určený k zásobování obyvatelstva vodou za krizových stavů, který vytváří podmínky pro zajištění hospodářské činnosti, provádění oprav a obnovy na vodohospodářských zařízeních, likvidaci havarijních úniků závadných látek do vod a půdy, včetně získávání nových zdrojů pitné vody z podzemních vod.

AJ – emergency water supply system

FJ – système de l'approvisionnement de secours en eau

služební povinnost

plánování obrany státu

Povinnost včas nastoupit a vykonávat vojenskou činnou službu. Vzniká dne nabytí právní moci odvodního rozhodnutí o schopnosti k vojenské činné službě.

směrná hodnota

radiační ochrana

Ukazatel nebo kritérium pro posouzení úrovně radiační ochrany, které se použije v případě, kdy nejsou dostupné podrobné údaje o vykonávané činnosti vedoucí k ozáření nebo o prováděném zásahu, které by umožňovaly zhodnotit optimalizaci radiační ochrany pro jednotlivý případ.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – guidance level

správní úřad

krizové řízení

Správními úřady podílejícími se na krizovém řízení a plánování ve smyslu zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů jsou: ústřední správní úřad, krajský úřad, obecní úřad s rozšířenou působností a příslušný orgán obce, které hasičský záchranný sbor kraje podle zvláštního právního předpisu uložil povinnost rozpracovat

vybrané úkoly krizového plánu kraje, a správní úřad, podřízený ústřednímu správnímu úřadu, který má působnost v rámci určeného územního obvodu.
(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

AJ – administrative authority

FJ – autorités (*f, pl*) administratives

STANAG - standardizační dohoda NATO

mezinárodní spolupráce

Záznam dohody mezi některými nebo všemi členskými státy k přijetí stejné nebo podobné výzbroje, munice, materiálu, zásob a skladování a způsobů činnosti v oblastech operační, logistické a administrativní. STANAG - zkratka NATO odvozená od pojmu „standardizační dohoda“.

(Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

AJ – NATO standardization agreement

FJ – accord de normalisation OTAN – STANAG

standardizace

plánování obrany státu

Tvorba a zavádění koncepcí, doktrín, postupů a modelů, aby bylo možné dosáhnout a udržet slučitelnost, zaměnitelnost a shodnost, které jsou nezbytné k dosažení požadované úrovně interoperability nebo k optimalizaci využívání zdrojů, a to v oblastech operací, výzbroje a techniky a administrativy.

(Terminologický slovník pojmů a definic NATO, AAP-6: 2004)

AJ – standardization

FJ – normalisation

státní hmotné rezervy

hospodářská opatření pro krizové stavy

Státem vytvořené zásoby důležitých surovin, materiálů, polotovarů a výrobků určených pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu, zajišťování nezbytných dodávek v systému nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace, humanitární pomoc a pro odstraňování následků krizových situací. Člení se na hmotné rezervy, mobilizační rezervy, pohotovostní zásoby a zásoby pro humanitární pomoc.

(Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv)

AJ – state material reserves

FJ – réserves (*f, pl*) matérielles d'État

státní objednávka

hospodářská opatření pro krizové stavy

Opatření k zajištění hospodářské mobilizace zdrojů, zejména k zahájení válečné výroby a zachování základních funkcí státu za válečného stavu.

AJ – award of public works contracts

FJ – commande (*f*) d'État

státní svrchovanost

obecné pojmy

Nezávislost státní moci na jakékoli jiné moci. Stát je navenek i uvnitř omezen pouze svrchovaností (suverenitou) jiných států, obecným mezinárodním právem a svobodně převzatými mezinárodními závazky.

AJ – national sovereignty

FJ – souveraineté (*f*) nationale

stav nebezpečí

krizové řízení

Stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému. Stav nebezpečí může být vyhlášen hejtmánem kraje, v Praze primátorem hl. m. Prahy. Stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtmán prodloužit jen se souhlasem vlády.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

AJ – state of danger

FJ – état (*m*) de danger (*m*)

stav nouze v elektroenergetice

průmyslová bezpečnost

Je omezení nebo přerušení dodávek elektřiny na celém území ČR nebo její části v důsledku

- a) živelních událostí,
- b) opatření státních orgánů za nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu,
- c) havárií na zařízeních pro výrobu, přenos a distribuci elektřiny,
- d) smogové situace podle zvláštních předpisů,
- e) teroristického činu

Stav nouze pro celé území státu vyhláší provozovatel přenosové soustavy (právník osoba, která je držitelem licence na přenos elektřiny) v hromadných sdělovacích prostředcích a prostřednictvím prostředků dispečerského řízení. Stav nouze na určité části území státu vyhláší v regionálních sdělovacích prostředcích a prostřednictvím prostředků dispečerského řízení příslušní provozovatelé distribučních soustav (fyzická nebo právník osoba, která je držitelem licence na distribuci elektřiny).

(Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů)

AJ – Emergency state in the – electricity sector

FJ – Situation (*f*) d'urgence dans les unités de production d'énergie électrique

stav nouze v plynárenství

průmyslová bezpečnost

Je omezení nebo přerušení dodávek plynu na celém území ČR nebo její části v důsledku

- a) živelních událostí,
- b) opatření státních orgánů za nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu,
- c) havárií na zařízeních pro výrobu, přepravu, distribuci a uskladňování plynu,
- d) dlouhodobého nedostatku zdrojů plynu,

e) teroristického činu.

Stav nouze pro celé území státu vyhláší provozovatel přenosové soustavy (právníká osoba, která je držitelem licence na přenos plynu) v hromadných sdělovacích prostředcích a prostřednictvím prostředků dispečerského řízení. Stav nouze na určité části území státu vyhláší v regionálních sdělovacích prostředcích a prostřednictvím prostředků dispečerského řízení příslušní provozovatelé distribučních soustav (fyzická nebo právníká osoba, která je držitelem licence na distribuci plynu).

(Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů)

AJ – Emergency state in the – gas sector

FJ – Situation (*f*) d'urgence dans les industries du gas

stav nouze v teplárenství

průmyslová bezpečnost

Je omezení nebo přerušování dodávek tepelné energie na celém území státu nebo jeho části v důsledku

- a) živelní události,
- b) opatření státních orgánů za nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu,
- c) havárií na výrobních či rozvodných zařízeních,
- d) dlouhodobého nedostatku základních zdrojů, kterými jsou paliva, elektřina, voda,
- e) smogové situace podle zvláštních předpisů
- f) teroristického činu.

Stav nouze a jeho ukončení pro celé území státu vyhláší Ministerstvo průmyslu a obchodu, pro jeho část správní úřad vykonávající státní správu v dotčeném území prostřednictvím sdělovacích prostředků nebo jiným účinným způsobem.

(Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů)

AJ – Emergency state in the – heat production sector

FJ – Situation (*f*) d'urgence dans les unités de production d'énergie thermique

stav ohrožení státu

krizové řízení

Stav ohrožení státu může na návrh vlády vyhlásit Parlament, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy. K přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů.

(Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky)

AJ – state of peril to the country/state of threat to the state

stav ropné nouze

hospodářská opatření pro krizové stavy

Stav vyhlášený nařízením vlády ČR v důsledku nedostatku ropy a ropných produktů v případech kdy průměrný měsíční dovoz ropy a ropných produktů do ČR je natolik snížen oproti průměrnému měsíčnímu dovozu v předcházejícím kalendářním roce nebo lze důvodně očekávat takové jeho snížení, že nepříznivé následky z toho plynoucí nelze odstranit bez přijetí regulačních opatření jejich spotřeby a výdeje nouzových zásob.

(Zákon č. 189/1999 SB., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – oil emergency

FJ – crise (*f*) pétrolière

strategické zájmy ČR

obecné pojmy

Naplňování strategických zájmů slouží k ochraně životních zájmů. Zároveň slouží k zajištění společenského rozvoje a prosperity ČR. K jejich prosazování jsou voleny přístupy a prostředky přiměřené situaci. Strategické zájmy ČR jsou zejména: bezpečnost a stabilita – především v euroatlantickém prostoru, zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivnosti OSN, pevná transatlantická vazba v rámci NATO a budování strategického partnerství mezi NATO a EU, komplementární rozvíjení obranných schopností NATO a EU, rozvíjení role OBSE v oblasti prevence ozbrojených konfliktů, stabilizace a demokratizace, potírání mezinárodního terorismu, snižování rizika šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, eliminace organizovaného zločinu a nelegální migrace, snížení rizika napadení území ČR zbraněmi hromadného ničení – pomocí raket či jiných prostředků, podpora regionální spolupráce, zajištění ekonomické bezpečnosti ČR prostřednictvím posilování globální ekonomické stability, diverzifikací zdrojů strategických surovin, výrobků, služeb, zdrojů a forem kapitálových toků a ochrany strategických infrastruktur, posilování konkurenceschopnosti domácího obranného průmyslu a zajištění adekvátní úrovně strategických rezerv a podpora šíření svobody a demokracie a principů právního státu.

(Bezpečnostní strategie ČR: 2003)

AJ – strategic interests of the Czech Republic

FJ - intérêts (*m, pl*) stratégiques de République Tchèque

strategické zájmy státu

obecné pojmy

Zájmy státu vyjadřující orientaci obrany a ochrany pro zabezpečení životních zájmů státu. Prostředky k prosazování strategických zájmů státu jsou: vlastní obranné síly, bezproblémové vztahy k sousedním státům, angažovanost k zachování míru zejména v Evropě, plnění mezinárodních smluvních závazků o společné obraně, účast v mírových operacích, úsilí o přijetí do bezpečnostních struktur na základě splnění potřebných podmínek politické, vojenské, ekonomické a právní kompatibility. Strategickým zájmem státu je jeho svrchovanost, územní celistvost, ekonomické zájmy a zachování jeho základních funkcí.

AJ – strategic interests of the state

FJ – intérêts (*m, pl*) stratégiques de l'Etat (*m*)

strategické zásoby

hospodářská opatření pro krizové stavy

Část hmotných rezerv, která představuje zásoby životně důležitých surovin, materiálů, výrobků a potravinových položek pro materiální zajištění obranyschopnosti a obrany státu,

pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu.

AJ – strategic reserves

FJ – réserves (*f, pl*) stratégiques

stupeň poplachu IZS

integrovaný záchranný systém

Předurčení potřeby sil a prostředků pro záchranné a likvidační práce v závislosti na rozsahu a druhu mimořádné události a úrovni koordinace složek při společném zásahu.

subjekt hospodářské mobilizace

hospodářská opatření pro krizové stavy

Podnikatel, který je dodavatelem mobilizační (v mimořádných případech i nezbytné) dodávky a byl subjektem hospodářské mobilizace jmenován postupem podle zvláštního právního předpisu.

AJ – economic mobilization subject

FJ – sujet (*m*) de la mobilisation économique

subjekty kritické infrastruktury bankovního sektoru

ekonomická bezpečnost

Specializované banky (státní banky, které hospodaří dominantně s finančními prostředky státního rozpočtu) a největší a nejvýznamnější privátní banky finančního trhu v ČR, včetně sítě poboček, zajišťující plošné pokrytí území státu. Subjekty splňují určitá kritéria, tj. jejich postavení vyplývá z legislativních předpisů, existuje vztah k veřejným financím, zejména státnímu rozpočtu, významně se podílí na zajištění bankovních služeb a produktů s celostátní i regionální působností. Připravují plán krizové připravenosti.

systém nouzového hospodářství

hospodářská opatření pro krizové stavy

Součást hospodářských opatření pro krizové stavy zabezpečující nezbytné dodávky pro uspokojení základních životních potřeb obyvatelstva, pro podporu činnosti hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a pro podporu výkonu státní správy a to tak, aby tyto dodávky probíhaly způsobem obvyklým pro období mimo krizové stavy.

(Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů)

AJ – emergency economy system

FJ – système (*m*) de l'économie d'urgence

system nouzového zásobování vodou

vodní hospodářství

Souhrn orgánů, materiálních a technických prostředků organizací zajišťujících zásobování vodou a Služby nouzového zásobování vodou, prostředků uložených v zásobách Státních hmotných rezerv a prostředků dalších organizací uvedených v krizovém plánu příslušného správního úřadu a soubor přijatých organizačních opatření pro sladění jejich činnosti při zásobování pitnou vodou v krizové situaci, kdy běžný systém zásobování je částečně nebo zcela nefunkční.

AJ – emergency water supply system

system priorit a alokace zdrojů

hospodářská opatření pro krizové stavy

Soubor pravidel a opatření doporučených Aliancí pro budování národních systémů k zabezpečení zdrojů pro splnění rozhodujících a naléhavých požadavků obrany a řešení krizových situací tak, aby jednotlivé národní systémy mohly navzájem v maximální míře kooperovat a tím zajišťovat v rámci Aliance co největší efektivitu při plánování a poskytování těchto zdrojů.

AJ – system of priorities and resource allocation

FJ – système (m) des priorités (f, pl) et allocation (f) des ressources

technická ochrana pozemních komunikací a železnic

doprava

Souhrn opatření v míru, za stavu ohrožení státu a za válečného stavu ke zvýšení odolnosti silniční a železniční sítě a k zabezpečení rychlé obnovy silniční a železniční sítě v zájmu obrany ČR s důrazem na zabezpečení hospodářských a vojenských přepravních potřeb na teritoriu ČR.

AJ – technical protection of the surface roads and railroads

FJ – protection technique des routes et voies ferrées

terorismus

terrorismus

Organizované použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím mají být splněny politické, náboženské nebo ideologické požadavky jak ve vnitrostátním, tak v mezinárodním měřítku.

AJ – terrorism

FJ – terrorisme (m)

tísňové volání

integrovaný záchranný systém

Tísňovým voláním se rozumí bezplatná volba čísel, která jsou stanovena v číslovacím plánu a uvedena v telefonních seznamech a která je nutno pro záchranu lidských životů, zdraví nebo majetku zpřístupnit.

(Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů)

Čísla tísňového volání jsou stanovena takto:

150 – Hasičský záchranný sbor ČR

155 – Zdravotní záchranná služba
158 – Policie České republiky
156 – Městská policie
112 – Jednotné evropské číslo tísňového volání (Hasičský záchranný sbor ČR)

AJ – emergency call
FJ – l'appel d'urgence (*m*)

typová činnost

integrovaný záchranný systém

Doporučující metodická norma o postupu složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události, na kterou navazují závazné interní předpisy jednotlivých složek IZS.

AJ – model action activity

uchování výrobních schopností

hospodářská opatření pro krizové stavy

Uchování speciálních technologických zařízení ve vlastnictví dodavatele mobilizační dodávky, určených k zahájení nebo rozšíření výroby předmětů mobilizační dodávky a pro jinou výrobu nevyužívaných v provozuschopném stavu.

AJ – preservation of productive capacity
FJ – maintien (*m*) de capacités (*f, pl*) de production (*f*)

ukládání radioaktivních odpadů

jaderná bezpečnost

Trvalé umístění radioaktivních odpadů do prostorů, objektů nebo zařízení bez úmyslu jejich dalšího přemístění.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – radioactive waste storage

ukrytí obyvatelstva

ochrana obyvatelstva

Ukrytí obyvatelstva je využití úkrytů a jiných vhodných prostorů k ochraně obyvatelstva před účinky světelného a tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem, chemickými nebo biologickými látkami a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení. K tomuto účelu se využívají improvizované a stálé úkryty.

AJ – sheltering in buildings
FJ – cachette pour la population

úložiště radioaktivních odpadů

radiační ochrana, jaderná bezpečnost

Prostor, objekt nebo zařízení na povrchu nebo v podzemí sloužící k ukládání radioaktivních odpadů.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – Radioactive Waste Repository

umístění nebezpečné chemické látky

environmentální bezpečnost

Projektované množství nebezpečné chemické látky, která je nebo bude vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována v objektu nebo zařízení nebo která se může nahromadit v objektu nebo zařízení při vzniku závažné havárie.

(Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – location of dangerous substance

FJ – placement (*m*) de la substance dangereuse

určená dopravní cesta

doprava

Dopravní cesta na základě požadavku Armády ČR v uvedeném směru a se stanovenými parametry. Je součástí určené dopravní sítě (silniční, železniční) .

AJ – determined transport route (road and rail)

FJ – réseau (*m*) (routier, ferroviaire) préétabli

určená dopravní síť

doprava

Souhrn vybraných a provozně-technicky zabezpečených dopravních cest (pozemních komunikací, železničních drah, vodních a letových cest) předurčených k zajištění přesunů osob a materiálu všeho druhu mimo prostor obrany operačního uskupení, předurčených k zajištění přesunů vojsk, jejich zásobování, odsunu raněných a nemocných, neupotřebitelného materiálu a pro zabezpečení chodu válečného hospodářství a života obyvatelstva.

AJ – determined transport network

FJ – réseau (*m*) de transport (*m*) pré-établi

úroveň znečištění ovzduší

environmentální bezpečnost

Hmotnostní koncentrace znečišťujících látek v ovzduší nebo jejich depozice z ovzduší na jednotku plochy zemského povrchu za jednotku času.

(Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – air pollution level

FJ – niveau (*m*) de pollution de l`atmosphère

Úřad OSN pro koordinaci humanitárních otázek (UNOCHA)

mezinárodní spolupráce

Úřad OSN pro koordinaci humanitárních otázek byl ustaven na základě rozhodnutí generálního tajemníka. V souladu s ustanoveními rezoluce Valného shromáždění OSN č. 46/182 se činnost tohoto úřadu zaměřuje především na tyto oblasti: 1. politický vývoj a koordinace podpory činností generálního tajemníka, 2. zabezpečení, že všechny sporné humanitární otázky, včetně těch, které se týkají nedostatků v dosavadních mandátech agentur jako ochrana a pomoc osobám bez pobytu, jsou postoupeny jejich zástupcům při řešení sporných humanitárních otázek s vládními orgány, 3. koordinace nepředvídatelných humanitárních reakcí a zabezpečení ustavení vhodného mechanismu reakce.

AJ – United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

FJ – Bureau de la Coordination des Affaires Humanitaires

Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)

mezinárodní spolupráce

Autonomní orgán poskytující mezinárodní ochranu uprchlíkům, který působí pod pravomocí Valného shromáždění OSN, a jeho činnost, která má nepolitický charakter, směřuje do humanitární a sociální oblasti.

AJ – Office of the United Nations High Commissioner for Refugees

FJ – Haut Commissaire des Nations unies pour les Réfugiés

Ústřední krizový štáb (ÚKŠ)

krizové řízení

Pracovní orgán vlády ČR k řešení krizových situací, zařazený vládou ČR do systému BRS. ÚKŠ připravuje návrhy na řešení krizových situací BRS nebo v případě nebezpečí z prodlení přímo vládě ČR. Podle charakteru krizové situace jmenuje předseda vlády ČR a BRS, který rozhoduje o aktivaci ÚKŠ, předsedou ÚKŠ ministra vnitra nebo ministra obrany.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, usnesení vlády ČR č. 813 ze dne 22. srpna 2001)

AJ – Crisis Central Staff

FJ – État (*m*) major de crise

Ústřední nákazová komise (ÚNK)

veterinární bezpečnost

Určená skupina pracovníků, kterou zřizuje ministr zemědělství v dohodě s ústředními orgány státní správy, jimž přísluší některé úkoly související s předcházením vzniku a šíření nebezpečných nákaz hospodářských zvířat jako jeho trvalý poradní orgán.

(Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů)

AJ – Central Disease Control Commission

FJ – Commission centrale de (controle de) contamination (contagion)

Ústřední povodňová komise (ÚPK)

vodní hospodářství, krizové řízení

Povodňový orgán, který řídí, kontroluje, koordinuje a v případě potřeby ukládá v celém rozsahu řízení ochrany před povodněmi v době povodně ohrožující rozsáhlá území, pokud

povodňové komise ucelených povodí vlastními silami a prostředky nestačí činit potřebná opatření.

(Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů)

AJ – Flood Central Staff

FJ – Commission centrale pour les inondations

ústřední správní úřad (ÚSÚ)

obecné pojmy

Ministerstvo nebo jiný ústřední orgán státní správy.

(Zákon ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – central administrative authority

FJ – autorité (*f*) administrative centrale

uvolnění státních hmotných rezerv

hospodářská opatření pro krizové stavy

Fyzický prodej či likvidace položky hmotných rezerv (nebo její části), která již neslouží nebo nebude sloužit svému účelu.

AJ – release of state material reserves

FJ – déblochage (*m*) des réserves (*f, pl*) matérielles d'État

uvolňovací úroveň

radiační ochrana

Hodnota hmotnostní aktivity nebo celková aktivita, při jejichž nepřekročení mohou být radioaktivní odpady, radioaktivní látky a předměty nebo zařízení obsahující radionuklidy nebo jimi kontaminované uváděny do životního prostředí bez povolení Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ - clearance level

válečná výroba

hospodářská opatření pro krizové stavy

Výroba materiálu všeho druhu k úhradě jeho spotřeby a ztrát u ozbrojených sil, veřejné správy a obyvatelstva a v rámci činnosti hospodářství v době války. Je řízena podle zvláštních plánů a vojensko-ekonomických pravidel.

AJ – wartime production

FJ – production (*f*) de guerre

válečné hospodářství

hospodářská opatření pro krizové stavy

Rozhodující část výrobních kapacit a služeb hospodářství státu, která pracuje ve prospěch zabezpečení činnosti ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, uspokojení základních životních potřeb obyvatelstva a zachování základních funkcí státu. Vzniká transformací mírového hospodářství. Zahrnuje novou formulaci cílů, změnu výrobních

programů, přeměnu průmyslu, evakuaci lidí, kapacit a materiálu, alokaci zdrojů a změnu v řízení.

AJ – wartime economy

FJ – économie (*f*) de guerre

válečný státní rozpočet

ekonomická bezpečnost

Forma státního rozpočtu zpracovávaná v případě vyhlášení válečného stavu od doby jeho vyhlášení do konce kalendářního roku. Do 10 dní od vyhlášení válečného stavu je předkládán vládě.

(Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých zákonů - rozpočtová pravidla)

AJ – wartime state budget

FJ – budget (*m*) de guerre d'Etat

válečný stav

plánování obrany státu

Stav vzniklý mezi nepřátelými stranami (státy nebo jinými subjekty mezinárodního práva) vypuknutím ozbrojeného konfliktu, a to bez ohledu na to zda byla vypovězena válka. Ústava ČR jej definuje jako situaci, kdy je ČR napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Válečný stav vyhláší Parlament České republiky.

(Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky)

AJ – state of war

FJ – état (*m*) de guerre

válka

obecné pojmy

Dlouhodobé použití ozbrojených sil mezi státy nebo skupinami států. Zahrnuje nasazení pravidelných a nepravidelných sil ve vzájemně souvisejících bitvách a taženích k dosažení důležitých státních cílů.

AJ – war

FJ – guerre (*f*)

varování

ochrana obyvatelstva

Souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné upozornění obyvatelstva orgány veřejné správy na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost, vyžadující realizaci opatření na ochranu obyvatelstva a majetku. Zahrnuje zejména varovný signál, po jehož provedení je neprodleně realizováno informování obyvatelstva o povaze nebezpečí a o opatřeních k ochraně života, zdraví a majetku.

AJ – warning

FJ – avertissement (*m*)

veřejný pořádek

obecné pojmy

Souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných. Jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy a jejich zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.

AJ – public order

FJ – ordre (*m*) public

věcná pomoc

integrovaný záchranný systém

Poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. Věcnou pomocí se rozumí též pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. Srovnej: **osobní pomoc**.

(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – material aid

FJ – aide (*f*) / assistance (*f*) matérielle

věcný prostředek

hospodářská opatření pro krizové stavy

Movité a nemovité věci ve vlastnictví státu, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob nebo jimi poskytované služby, které lze využít při řešení mimořádné události a krizové situace a v zájmu zajišťování obrany státu.

(Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

AJ – material means

FJ – moyens (*m, pl*) matériels

vnější bezpečnost státu – viz bezpečnost

vnitřní bezpečnost státu – viz bezpečnost

vojenská činná služba

plánování obrany státu

Základní služba, náhradní služba, vojenská cvičení a mimořádná služba. Zvláštním druhem je služba vojáka z povolání vykonávaná jako zaměstnání ve služebním poměru podle zvláštního právního předpisu.

(Zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech, a zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání)

AJ - active military service

vojenská infrastruktura

plánování obrany státu

Souhrn zařízení a objektů nezbytných pro přípravu a řízení obrany státu, rozvinutí a činnost ozbrojených sil a spojeneckých vojsk při obraně státu. Zahrnuje zejména letiště, systémy

zásobování PHM, dopravní systémy, spojovací systémy, navigační systémy, výcvikové prostory, zodolněná místa velení, stálá obranná opevnění, systém varování a výstrahy a rovněž zařízení letišť, skladů a rezerv pro spojenecká vojska.

AJ – military infrastructure

FJ – infrastructure (*f*) militaire

vojenská krizová situace

plánování obrany státu

Situace, která vzniká v souvislosti s vnějším vojenským ohrožením státu nebo plněním mezinárodních závazků o společné obraně.

AJ – military crisis situation

FJ – situation (*f*) de crise militaire

vojenská politika

plánování obrany státu

Souhrn názorů na zajištění bezpečnosti státu, které určují a realizují politické přístupy k řešení vojenských problémů, zejména výstavbu a použití ozbrojených sil ČR a jiných nástrojů bezpečnosti státu. Vychází z historických, geografických, ekonomických, politických a kulturních zvláštností státu a vyjadřuje především dlouhodobé národní zájmy.

AJ – military policy

FJ – politique (*f*) militaire

vojenská strategie

plánování obrany státu

1. Součást národní nebo mezinárodní strategie, která představuje způsob, kterým je možné rozvinout vojenskou sílu a použít ji k dosažení cílů dané země nebo skupiny zemí.

Terminologický slovník pojmů a definic NATO: AAP-6 (rok 2004)

2. Komplex doktrinálních zásad souvisejících se zajištěním národní i mezinárodní bezpečnosti státu, s odvrácením vojenské hrozby nebo vojenského napadení země. Vyjadřuje teoretická a praktická východiska a opatření, související s přípravou státu a jeho ozbrojených sil na válku.

(Vybrané pojmy vojenského umění, Praha 1996)

AJ – military strategy

FJ – stratégie (*f*) militaire

Vojenská strategie ČR

plánování obrany státu

Vojenská strategie, která vychází z životních a strategických zájmů ČR definovaných v Bezpečnostní strategii ČR. Shrnuje komplex principů a zásad souvisejících se zajištěním bezpečnosti státu, včetně odvrácení případné vojenské hrozby nebo vojenské agrese. Shrnuje hlavní postupy a principy nutné ke splnění základních úkolů ozbrojených sil ČR. Je východiskem pro zpracování resortních dokumentů, zejména Koncepce výstavby resortu Ministerstva obrany.

(Vojenská strategie ČR, 2002)

AJ – The Military Strategy of the Czech Republic

FJ – Stratégie militaire de la République Tchèque

vojenský konflikt s omezeným cílem

plánování obrany státu

Vojenské střetnutí nízké, nebo střední intenzity (lokálního nebo regionálního rozsahu) mezi dvěma státy nebo skupinami v rámci státu s omezeným cílem.

AJ – limited objective conflict

FJ – conflit (*m*) à objectif limité

vojenský správní úřad

plánování obrany státu

Orgán státní správy, který tvoří územní vojenské správy a Hlavní doplňovací úřad. Vojenské správní úřady jako vojenské orgány současně plní úkoly obrany státu.

(Zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech)

AJ – military territorial administrative authorities

FJ – administration (*f*) territoriale militaire

vojenský záchranný útvar

plánování obrany státu, ochrana obyvatelstva

Samostatná součást armády, která je určena k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany a která se připravuje k plnění úkolů civilní ochrany pro dobu válečného stavu v souladu s I. Dodatkovým protokolem z roku 1977 k Ženevským úmluvám o ochraně obětí ozbrojených konfliktů z roku 1949. V čele vojenského záchranného útvaru je velitel.

(Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky)

všeobecná mobilizace viz mobilizace

Výbor na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (SCEPC)

mezinárodní spolupráce

Výbor pověřený celkovou koordinací aktivit souvisejících s civilním nouzovým plánováním v rámci Aliance.

AJ – Senior Civil Emergency Planning Committee

FJ – Haut Comité pour l'étude des plans d'urgence dans le domaine civil

- Výbor pro civilní ochranu (CPC)

mezinárodní spolupráce

Výbor pro civilní ochranu NATO zabezpečuje v rámci hlavních cílů civilního nouzového plánování mezinárodní spolupráci v souvislosti s ochrannou obyvatelstva a zmírněním katastrof. Působí jako středisko pro všechny členské státy NATO a partnerské země z hlediska plánování připravenosti na katastrofy a provádí analýzy vzniklých katastrof.

AJ – Civil Protection Committee

FJ – Comité de la protection civile

- Výbor pro obranné plánování (DPC)
mezinárodní spolupráce

Hlavní rozhodovací orgán v záležitostech souvisejících s integrovanou vojenskou strukturou NATO. Schází se na úrovni stálých představitelů a ministrů obrany členských států, které jsou součástí integrované vojenské struktury NATO (tj. všechny členské státy Aliance s výjimkou Francie).

AJ – Defence Planning Committee
FJ – Comité (m) des plans de défense

- Výbor pro plánování civilního letectví (CAPC)
mezinárodní spolupráce

Výbor pro plánování civilního letectví NATO stanoví hlavní a výhledové cíle plánování civilního letectví v NATO. Tyto cíle mají v maximální míře zabezpečit dostupnost zdrojů civilního letectví členských států v období krize nebo války a optimalizovat alianční zdroje civilního letectví na podporu vojenských operací a základních civilních požadavků.

AJ – Civil Aviation Planning Committee
FJ – Comité (m) d'étude de l'aviation civile

- Výbor pro plánování civilního spojení (CCPC)
mezinárodní spolupráce

Specializovaný výbor zodpovědný za plánování civilní komunikace (včetně poštovní). Je podřízen Výboru na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (SCEPC).

AJ – Civil Communications Planning Committee
FJ – Comité d'étude des télécommunications civiles

- Výbor Rady pro operace a cvičení (COEC)
mezinárodní spolupráce

Základní výbor NATO, který je hlavním fórem pro konzultace a koordinaci plánů krizového řízení, postupů a prostředků, včetně otázek z oblasti komunikace. Výbor se schází na úrovni politických a vojenských představitelů z národních delegací, zapojených do krizového řízení a cvičení.

AJ – Council Operations and Exercise Committee
FJ – Comité des opérations du Conseil et des exercices

Výbor pro civilní ochranu (CPC) – viz Výbor na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (SCEPC)

Výbor pro civilní nouzové plánování (VCNP) viz Bezpečnostní rada států (BRS)

Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky (VKZBP) viz Bezpečnostní rada států (BRS)

Výbor pro obranné plánování (VOP) viz Bezpečnostní rada států (BRS)

Výbor pro obranné plánování (DPC) – viz Výbor na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (SCEPC)

Výbor pro plánování civilního letectví (CAPC) – viz Výbor na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (SCEPC)

Výbor pro plánování civilního spojení (CCPC) – viz Výbor na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (SCEPC)

Výbor pro zpravodajskou činnost (VZČ) viz Bezpečnostní rada státu (BRS)

Výbor Rady pro operace a cvičení (COEC) viz Výbor na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (SCEPC)

vybrané zařízení

jaderná bezpečnost

Součástí nebo systémy jaderných zařízení důležité z hlediska jaderné bezpečnosti, zařazené do bezpečnostních tříd podle svého významu pro bezpečnost provozu jaderných zařízení, podle bezpečnostní funkce systému, jehož jsou součástí, a podle závažnosti jejich případné poruchy.

AJ – Classified Equipment

vyrozumění

ochrana obyvatelstva, krizové řízení

Souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné předávání informací o hrozící nebo nastalé mimořádné události orgánům krizového řízení, právníkům osobám a podnikajícím fyzickým osobám podle havarijních plánů nebo krizových plánů.

AJ – notification

FJ – avertissement (*m*)

záchranné práce

integrováný záchranný systém

Činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

(Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

AJ – rescue operations

FJ – travaux (*m, pl*) de sauvetage

záchranný sbor

integrováný záchranný systém

Jednotně organizovaný sbor k provádění a řízení záchranných prací při mimořádných událostech a krizových situacích (např. Báňská záchranná služba, Hasičský záchranný sbor ČR, Horská služba atd.).

AJ – rescue corps

FJ – corps (*m*) de sauvetage (*m*)

základní funkce státu

obecné pojmy

Činnosti státních orgánů, které jsou nutné k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, demokratických základů a mezinárodních závazků státu, práv a svobod občanů, jejich životů a zdraví, vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, majetkových hodnot a životního prostředí.

AJ – fundamental functions of the State

FJ - l'État principales (élémentaires) fondamentales

základní zájmy státu

obecné pojmy

Cíle státu, které jsou prioritně ochraňovány (obvykle životy a zdraví lidí, majetek, životní prostředí apod.)

AJ – fundamental state interests

FJ – intérêts (*m,pl*) de l'État fondamentaux

záložní krizové pracoviště

krizové řízení

- chráněné

Náhradní pracoviště pro řízení příslušného orgánu státní správy. Je předurčeno pro určený řídicí orgán státní správy při zabezpečování základních funkcí státu, především pro řízení činnosti při nejvážnějších vojenských krizových situacích. Za určitých podmínek je využitelné i při řešení nevojenských krizových situací. Jedná se o speciální utajované, komplexně chráněné a zabezpečené pracoviště, umístěné zpravidla v podzemí, s možností autonomního provozu, hermeticky uzavíratelné, s vlastním zdrojem vody a energie, se zásobou stlačeného vzduchu, odolné vůči zbraním hromadného ničení, umožňující dlouhodobý pobyt a řídicí činnost určených funkcionářů, s předem vybudovaným komunikačním systémem.

- nechráněné

Náhradní pracoviště pro řízení příslušného orgánu státní správy. Je umístěno mimo prostor dislokace hlavního krizového pracoviště. Slouží k převzetí krizového řízení, dojde-li k vyřazení hlavního krizového pracoviště nebo k podstatnému omezení činnosti na něm. Ochrana osob na těchto záložních pracovištích je většinou zabezpečena vhodnou odloučenou dislokací objektů mimo prostory předpokládaného ohrožení (menší obce, rekreační objekty, apod.). Na záložní krizové pracoviště se v případě jeho zaujetí vyváží potřebná dokumentace a zabezpečuje potřebné spojení.

záměna položky státních hmotných rezerv

hospodářská opatření pro krizové stavy

Nahrazení položky státních hmotných rezerv jinou položkou, která lépe a vhodněji zabezpečí splnění účelu.

AJ – substitution of a category of state material reserves/stocks

FJ – remplacement (*m*) de l'article (*m*) des réserves nationales d'État

záplavová čára

environmentální bezpečnost, vodní hospodářství

Křivka odpovídající průsečnici hladiny vody se zemským povrchem při zaplavení území povodní.

(Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území)

AJ – flowage line (flood outline)

FJ – ligne (*f*) de l'inondation

záplavové území

environmentální bezpečnost, vodní hospodářství

Území vymezené záplavovou čarou.

(Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území)

AJ – flood land

FJ – zone (*f*) de l'inondation

záplavové území nejvyšší zaznamenané přirozené povodně

environmentální bezpečnost, vodní hospodářství

Území, které je vymezeno záplavovou čarou odpovídající nejvyšší historicky zaznamenané a dokumentované hladině vody při přirozené povodni.

(Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území)

AJ – flood land of the highest recorded natural flood

FJ – zone (*f*) de l'inondation la plus haute marquée

zásoby pro humanitární pomoc poskytované v systému HOPKS

hospodářská opatření pro krizové stavy

Součást státních hmotných rezerv tvořená vybranými základními materiály a výrobky určenými po vyhlášení krizových stavů k bezplatnému poskytnutí fyzické osobě vážně materiálně postižené krizovou situací.

(Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv)

AJ – humanitarian aid reserves

FJ – réserves (*f, pl*) pour l'aide (*f*) humanitaire

závažná havárie

environmentální bezpečnost

Mimořádná, částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná látka vyráběna, vede k bezprostřednímu nebo násilnému závažnému poškození nebo ohrožení života a zdraví občanů, hospodářských zvířat, životního prostředí nebo ke škodě na majetku, která přesahuje limity uvedené v příloze č. 3 k zákonu č. 353/1999 Sb.

(Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – major accident

FJ – accident (*f*) grave

zbraně hromadného ničení (ZHN)

obecné pojmy

Souhrnný výraz pro jaderné zbraně, biologické zbraně a chemické zbraně. Jejich použití způsobuje masové ztráty osob, zničení materiálu a rozsáhlé škody v infrastruktuře.

(Názvoslovná norma chemického vojska NN 30 0101: 2002)

AJ – weapons of mass destruction (WMD)

FJ – armes (*f, pl*) de destruction massive (ADM)

zdroj ionizujícího záření

jaderná bezpečnost

Látka, přístroj nebo zařízení, které může vysílat ionizující záření nebo uvolňovat radioaktivní látky.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ – Ionising Radiation Source

zdroj nákazy

biologická bezpečnost

Člověk nebo zvíře přechovávající a většinou i vylučující infekční agens, které pak může být přímo i nepřímo přeneseno na vnímavého hostitele.

AJ – source of infection

znečišťování ovzduší

environmentální bezpečnost

Vnášení jedné nebo více znečišťujících látek do ovzduší v důsledku lidské činnosti vyjádřené v jednotkách hmotnosti za jednotku času.

(Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – air pollution

FJ – pollution (*f*) de l'atmosphère

znečišťování životního prostředí

environmentální bezpečnost

Vnášení takových fyzikálních, chemických nebo biologických činitelů do životního prostředí v důsledku lidské činnosti, které jsou svou podstatou nebo množstvím cizorodé pro dané prostředí.

(Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – environmental pollution

FJ – pollution (*m*) de l'environnement

znečišťující látka

environmentální bezpečnost

Jakákoliv látka vnesená do vnějšího ovzduší nebo v něm druhotně vznikající, která má přímo a nebo může mít po fyzikální nebo chemické přeměně nebo po spolupůsobení s jinou látkou škodlivý vliv na život a zdraví lidí a zvířat, na životní prostředí, na klimatický systém Země nebo na hmotný majetek.

(Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – air pollutant

FJ – matière (*f*) polluante

zóna havarijního plánování

environmentální bezpečnost

Území v okolí objektu nebo zařízení, v němž krajský úřad, v jehož územním obvodu se nachází objekt nebo zařízení, kde je umístěna nebezpečná látka, uplatňuje požadavky havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu a v němž zajišťuje veřejné projednávání stanovených dokumentů.

(Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů)

AJ – emergency planning zone

FJ – zone (*f*) de planification de l'accident

zprošťovací úroveň

jaderná bezpečnost

Hodnota hmotnostní aktivity nebo celkové aktivity, při jejichž nepřekročení se kontaminace radionuklidy zpravidla považuje za zanedbatelnou.

(Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů)

AJ - exemption level

zvláštní skutečnosti

krizové řízení

Informace v oblasti krizového řízení, které by v případě zneužití mohly vést k ohrožení života, zdraví, majetku, životního prostředí nebo podnikatelského zájmu právnické osoby nebo fyzické osoby vykonávající podnikatelskou činnost podle zvláštních právních předpisů.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, a nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.)

AJ – special information

FJ – faits (*m*) spéciaux

zvláštní užívání pozemní komunikace

doprava

Užívání dálnic, silnic a místních komunikací jiným než obvyklým způsobem nebo k jiným účelům, než pro které jsou určeny, k němuž je třeba povolení příslušného silničního správního úřadu vydaného s předchozím souhlasem vlastníka dotčené pozemní komunikace, a může-li zvláštní užívání ovlivnit bezpečnost nebo plynulost silničního provozu, také s předchozím souhlasem Ministerstva vnitra, jde-li o dálnici a rychlostní silnici, v ostatních případech se souhlasem příslušného orgánu Policie České republiky.

(Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích)

AJ – specific usage of surface roads

FJ – usage spécifique des voies terrestres

zvýšený zdravotnický dozor

biologická bezpečnost

Sledování zdravotního stavu a vyšetřování osob podezřelých z nákazy včetně dočasného zákazu výkonu epidemiologicky rizikového zaměstnání, eventuálně zákazu určitých činností v době volna a odpočinku.

AJ – special health control

Ženevské úmluvy (na ochranu obětí války)

mezinárodní spolupráce

Ženevské úmluvy byly sjednány a podepsány na Diplomatické konferenci, konané roku 1949 v Ženevě. Tvoří je tyto úmluvy:

- 1.) Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli.
- 2.) Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři.
- 3.) Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci.
- 4.) Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války.

V roce 1977 k těmto úmluvám přibýly Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám, o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (I. Protokol) a Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám, o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní povahu (II. Protokol).

AJ – The Geneva Conventions

FJ – Conventions de Genève

životní prostředí

environmentální bezpečnost

Vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.

(Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů)

AJ - environment

FJ - environment (*m*)

životní zájmy ČR

obecné pojmy

Životním zájmem je zajištění existence ČR, její suverenity, územní celistvosti a politické nezávislosti; dále pak je životním zájmem obrana demokracie a právního státu a ochrana základních lidských práv a svobod obyvatel. Ochrana životních zájmů státu a jeho občanů je základní povinností vlády ČR. Pro jejich zajištění a obranu je ČR připravena využít všech možných přístupů a použít všechny dostupné prostředky.

(Bezpečnostní strategie ČR: 2003)

AJ - vital functions of the Czech Republic

FJ - intérêts (*m, pl*) vitaux de République Tchèque

UŽITÉ PRÁVNÍ PRAMENY:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
Zákon ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 168/1991 Sb.
Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv
Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě
Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon
Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích
Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů
Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon)
Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy)
Zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon)
Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky
Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání
Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky
Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, úplně znění zákona č. 290/2004 Sb.
Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky a o změně zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií)
Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých zákonů (rozpočtová pravidla)
Zákon č. 237/2000 Sb., o požární ochraně, ve znění zákona č. 67/2001 Sb.
Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů
Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů
Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů
Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.)
Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území
Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně
Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 318/2002 Sb., o podrobnostech k zajištění havarijní připravenosti jaderných zařízení a pracovišť se zdroji ionizujícího záření a o požadavcích na obsah vnitřního havarijního plánu a havarijního řádu (ruší vyhlášku č. 219/1997 Sb.), ve znění vyhlášky č. 2/2004 Sb.
Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 319/2002 Sb., o funkci a organizaci celostátní radiační monitorovací sítě
Usnesení vlády ČR č. 391 ze dne 10. června 1998, ve znění pozdějších usnesení
Usnesení vlády ČR č. 813 ze dne 22. srpna 2001
Usnesení vlády ČR č. 164 ze dne 12. února 2003
Usnesení vlády ČR č. 461 ze dne 12. května 2004
Předpis Ministerstva obrany ČR: Všeob-P-6
Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 168/1991 Sb.
Směrnice pro uvádění resortu MO do vyšších stupňů bojové pohotovosti
Bezpečnostní strategie ČR
Soubor opatření k zabezpečení obrany ČR
Vojenská strategie ČR
Metodická pomůcka Ministerstva vnitra, kterou se doporučují zásady pro jednotné rozlišování a vymezení preventivních, záchranných, likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací spojených s předcházením, řešením a odstraněním následků mimořádných událostí (Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí, částka 6/2003, č.j.: PO-1590/IZS-2003 ze dne 30. června 2003)
Názvoslovná norma chemického vojska NN 30 0101 (2002)
Terminologický slovník pojmů a definic NATO: AAP-6 (2004)
Terminologický slovník pojmů a definic NATO z oblasti ochrany proti ZHN: AAP-21,
Terminologický slovník zkratk používaných v dokumentech a publikacích NATO: AAP-15
Charta OSN
Rezoluce Valného shromáždění OSN o definici agrese: A/RES/3314/XXIX. 1974.
Úmluva k provedení dohody podepsané dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích

UŽITÁ LITERATURA:

- Antušák, E.: Přehled základních pojmů krizového managementu. Praha 2002.
Česká bezpečnostní terminologie (ed. Petr Zeman). Brno 2002.
Friedel, H.: Dictionnaire de l'écologie et de l'environnement. Paris 1984.
Fronek, J.: Velký česko – anglický slovník. Praha 2000.
Göpfertová, D.: Mikrobiologie, imunologie, epidemiologie, hygiena pro střední a vyšší odborné zdravotnické školy. Triton Praha 2002
Hordé, T.: Dictionnaire des synonymem. Larousse. Paris 2001.
Horzinková, E., Čechmánek, B.: Zákon o Policii České republiky a související předpisy, Eurounion. Praha 1999.
Klímeš, L.: Slovník cizích slov. Praha 1981.
Mlčoch, J.: Malá ekonomická encyklopedie, Linde Praha a.s. 1997.
NATO Logistic handbook
Oxford Advanced Learner's Dictionary. Oxford 2000.
Průručka NATO/ NATO Handbook/ NATO Manuel. Brusel 2001.
Rada EU: Schengenské acquis a rozšíření. 12148/01. ELARG 214. Brusel 2001.
Ramade, F.: Dictionnaire encyclopédique de l'écologie et des science de l'environnement. Paris 2002.
Slovník pojmů. Terminologický slovník z oblasti bezpečnosti. Praha 1998.
Terminologie technické harmonizace. Chemické látky a léčivé přípravky. Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Praha 2001.
Vlasák, V.: Francouzsko – český/Česko – francouzský slovník. Praha 2002.
Vybrané pojmy vojenského umění, Praha 1996.

UŽITÉ INTERNETOVÉ ODKAZY:

www.tsoft.cz
www.emergency.cz
www.nato.int
www.interieur.gouv.fr

REJSTŘÍK POJMOVÝCH OBLASTÍ

azylová a migrační politika

azyl
cestovní doklad
cestovní průkaz totožnosti
hranice
vnitřní hranice
vnější hranice
vnější dočasná hranice
zelená hranice
nestandardní hraniční uzávěr (uzávěra
státní hranice)
Schengenská dohoda
Schengenský informační systém

biologická bezpečnost

epidemie (epidemický výskyt)
infekční onemocnění
inkubační doba
izolace infekčně nemocných
karanténa
karanténní opatření
kontaminace mikroorganismy
orgán ochrany veřejného zdraví
pandemie
protiepidemická opatření
přenos původce nákazy
původce nákazy
zdroj nákazy
zvýšený zdravotnický dozor

doprava

krizový stav v silniční nákladní dopravě
místa náhradních přemostění
náhradní přemostění
technická ochrana pozemních komunikací
a železnic
určená dopravní cesta
určená dopravní síť
zvláštní užívání pozemní komunikace

ekonomická bezpečnost

ekonomická bezpečnost
Krizový štáb České národní banky
Mezibankovní krizový štáb
mimořádný státní závěrečný účet
nouzový státní rozpočet
nouzový stav v devizovém hospodářství
ochrana ekonomiky
subjekty kritické infrastruktury
bankovního sektoru
válečný státní rozpočet

environmentální bezpečnost

aktivní zóna záplavového území
ekologická stabilita
ekologická újma
ekosystém
emise
emisní limit
environmentální bezpečnost
chemická látka
chemický přípravek
imisní znečištění ovzduší
kumulativní a synergické účinky
návrh záplavového území
nebezpečná chemická látka, nebezpečný
přípravek
nebezpečný odpad
odpad
odpadové hospodářství
provozovatel zdroje znečišťování ovzduší
původce odpadů
shromažďování odpadů
umístění nebezpečné chemické látky
úroveň znečištění ovzduší
záplavová čára
záplavové území
záplavové území nejvyšší zaznamenané
přírozené povodně
závažná havárie
znečišťování ovzduší
znečišťování životního prostředí
znečišťující látka
zóna havarijního plánování
životní prostředí

hospodářská opatření pro krizové stavy

civilní materiální zdroje
cyklus plánování civilních zdrojů -
dvouletý
číselník nezbytných dodávek (CND)
dodavatel nezbytné dodávky
dodavatelský řetězec
finální dodavatel mobilizační dodávky
hmotné rezervy
hospodářská opatření pro krizové stavy
(HOPKS)
EPOZ – softwarový nástroj pro evidenci
požadavků na zdroje
informační systém pro plánování civilních
zdrojů (ARGIS)
infrastruktura k přípravě a přijetí HOPKS
mimořádné použití státních hmotných
rezerv
minimální limit položky hmotných rezerv
hospodářská mobilizace
mobilizační dodávka
mobilizační rezervy

nezbytná dodávka
nouzové zásoby ropy a ropných produktů
objednatel mobilizační dodávky
obměna položky státních hmotných rezerv
odběratel mobilizační dodávky
osvědčení o jmenování subjektem
hospodářské mobilizace
plán hospodářské mobilizace
plán nezbytných dodávek
plán opatření hospodářské mobilizace
plán vytváření civilních zdrojů k zajištění
bezpečnosti ČR
plánování civilních zdrojů
poddodavatel mobilizační dodávky
pohotovostní zásoby
položka hmotných rezerv
pořizování hmotných rezerv
příprava mobilizační dodávky
půjčka státních hmotných rezerv
regulační opatření
ropná bezpečnost
státní hmotné rezervy
státní objednávka
stav ropné nouze
strategické zásoby
subjekt hospodářské mobilizace
systém nouzového hospodářství
systém priorit a alokace zdrojů
uchování výrobních schopností
uvolnění státních hmotných rezerv
válečná výroba
válečné hospodářství
věcný prostředek
záměna položky státních hmotných rezerv
zásoby pro humanitární pomoc
poskytované v systému HOPKS

integrovaný záchranný systém

Dohoda o poskytnutí věcné nebo osobní
pomoci při záchranných a likvidačních
pracích
Dohoda o plánované pomoci na vyžádání
integrovaný záchranný systém
likvidační práce
mimořádná událost
obnovovací práce
osobní pomoc
ostatní pomoc
ostatní složky IZS
havarijní plán
havarijní plán kraje
poplachový plán IZS kraje
ústřední poplachový plán IZS
preventivní práce
stupeň poplachu IZS
tísňové volání
typová činnost
věcná pomoc

záchranné práce
záchranný sbor

jaderná bezpečnost

celostátní radiační monitorovací sítě
fyzická ochrana
ionizující záření
jaderná bezpečnost
jaderné zařízení
mezí hodnota
mimořádná událost
havarijní plán
radioaktivní odpad
radionuklid
skladování radioaktivních odpadů a
vyhořelého jaderného paliva
ukládání radioaktivních odpadů
úložiště radioaktivních odpadů
vybrané zařízení
zdroj ionizujícího záření
zprošťovací úroveň

krizové řízení

asistence
Bezpečnostní rada kraje (BRK)
Bezpečnostní rada obce
Bezpečnostní rada státu (BRS)
Bezpečnostní strategie ČR
běžný stav
dobrovolná pomoc
informační systém krizového řízení
kritická infrastruktura
krizová opatření
krizová situace
krizové plánování
krizové řízení
krizový stav
Krizový štáb České národní banky
krizový štáb kraje
krizový štáb ministerstev a jiných
správních úřadů
krizový štáb obce
Mezibankovní krizový štáb
nevojenská krizová situace
nouzový stav
objekty zvláštního významu
orgány krizového řízení
osobní pomoc
havarijní plán
havarijní plán kraje
krizový plán
operační plán
plán akceschopnosti zpracovatele
krizového plánu
plán krizové připravenosti
typový plán
pracoviště krizového řízení

pracovní povinnost
pracovní výpomoc
správní úřad
stav nebezpečí
stav ohrožení státu
Ústřední krizový štáb (ÚKŠ)
Ústřední povodňová komise (ÚPK)
Výbor pro civilní nouzové plánování (VCNP)
Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky (VKZBP)
Výbor pro obranné plánování (VOP)
Výbor pro zpravodajskou činnost (VZČ)
vyrozumění
záložní krizové pracoviště
zvláštní skutečnosti

mezinárodní spolupráce

Euroatlantická rada partnerství (EAPC)
Euroatlantické koordinační středisko pro řešení situace při katastrofách (EADRCC)
Evropská unie (EU)
operace na podporu míru
operace na budování míru
operace pro nastolení míru
operace pro udržování míru
Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)
Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO)
Partnerství pro mír (PfP)
Policejní pracovní skupina k terorismu (PWGT)
Protiteroristický koordinátor EU
Protiteroristický výbor OSN
Severoatlantická rada (NAC)
Schengenská dohoda
Schengenský informační systém
STANAG – standardizační dohoda NATO
Úřad OSN pro koordinaci humanitárních otázek (UNOCHA)
Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)
Výbor na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (SCEPC)
Výbor pro civilní ochranu (CPC)
Výbor pro obranné plánování (DPC)
Výbor pro plánování civilního letectví (CAPC)
Výbor pro plánování civilního spojení (CCPC)
Výbor Rady pro operace a cvičení (COEC)
Ženevské úmluvy

obecné pojmy

aliance států
armáda

bezpečnost
bezpečnostní politika státu
bezpečnostní situace
bezpečnostní systém státu
CBRN
civilní nouzové plánování
havarijní připravenost
hrozba
konflikt
krize
mimořádná situace
mobilizace
ochrana vnitřní bezpečnosti
ozbrojený bezpečnostní sbor
plán
politika vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku
právo na sebeobranu
prevence
riziko
státní svrchovanost
strategické zájmy ČR
strategické zájmy státu
ústřední správní úřad (ÚSÚ)
válka
vnější bezpečnost státu
vnitřní bezpečnost státu
základní funkce státu
základní zájmy státu
zbraně hromadného ničení (ZHN)
životní zájmy ČR

ochrana obyvatelstva

civilní ochrana
evakuace
evakuační zavazadlo
humanitární operace
humanitární pomoc
chemoprophylaxe
individuální ochrana
kolektivní ochrana
náhradní ubytování
nouzové přežití
nouzové ubytování
ochrana obyvatelstva
evakuační plán
prostředky improvizované ochrany
prostředky individuální ochrany
ukrytí obyvatelstva
varování
vojenský záchranný útvar
vyrozumění

plánování obrany státu

agrese
anexe
bojová pohotovost

branná povinnost
částečná mobilizace
globální ozbrojený konflikt
interoperabilita
krizové řízení
lokální ozbrojený konflikt
mimořádná opatření
mimořádná služba
nestandardní operace
objekty důležité pro obranu státu
obrana státu
obrana zázemí
obranná operace
obranná politika
obranná zařízení
obranné plánování
obranyschopnost státu
operační příprava státního území
operační uskupení
ozbrojené síly ČR
plánování obrany státu
pracovní výpomoc
příprava občanů k obraně státu
příprava státu k obraně
regionální ozbrojený konflikt
služební povinnost
standardizace
válečný stav
veřejný pořádek
vojenská činná služba
vojenská infrastruktura
vojenská krizová situace
vojenská mobilizace
vojenská politika
vojenská strategie
Vojenská strategie ČR
vojenský konflikt s omezeným cílem
vojenský správní úřad
vojenský záchranný útvar
všeobecná mobilizace

radiační ochrana

činnosti vedoucí k ozáření
havarijní připravenost
kontrolované pásmo
mezní hodnota
mimořádná událost
optimalizace radiační ochrany
optimalizační mez
ozáření
havarijní plán
radiační havárie
radiační mimořádná situace
radiační nehoda
radiační ochrana
radioaktivní látka
radionuklidový zářič (otevřený, uzavřený)
referenční úroveň

skladování radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva
sledované pásmo
směrná hodnota
úložiště radioaktivních odpadů
uvolňovací úroveň

rostlinolékařská péče

epifytie
eradikace rostlinolékařské péče
nárazníková zóna ochrany rostlin

veterinární bezpečnost

asanace
asanační podnik (kafilérie)
enzootie
epizootie
epizootologické šetření
kadáver
kontrolované pásmo
mimořádná veterinární opatření
nákazová komise
nákazová situace
nákazy na seznamu A OIE
nárazníkové pásmo
nouzová vakcinace
ohnisko nákazy zvířat
ochranné pásmo
panzootie
Pohotovostní plán Státní veterinární správy ČR
Ústřední nákazová komise (ÚNK)

vodní hospodářství

aktivní zóna záplavového území
individuální zásobování pitnou vodou
návrh záplavového území
nouzové zásobování vodou
podzemní vody
povodňový plán
povodeň
povodí
povrchové vody
služba pro nouzové zásobování vodou
systém nouzového zásobování vodou
Ústřední povodňová komise (ÚPK)
záplavová čára
záplavové území
záplavové území nejvyšší zaznamenané přirozené povodně

terorismus

bioterrorismus
kybernetický terorismus, kyberterorismus
Národní akční plán boje proti terorismu

protiteroristická činnost
Protiteroristický koordinátor EU
Protiteroristický výbor OSN
terorismus